

MEDIER

FOTOLÆRE

TEKST BEHANDLING

FILMKUNDSKAB

CONDITIO N...

FUTUR PLATIN

IMPARE...

INFINIT...

ENGELSK

FRANSK

HISTORIE

FUTUR

FRANSK

PASSÉ COMPOSÉ

DANSK TYSK

CONDITIONNEL

ENGELSK LATIN

LATIN

IMPARE...

Folkeskolens formål

§ 1. Folkeskolens opgave er i samarbejde med forældrene at fremme elevernes tilegnelse af kundskaber, færdigheder, arbejds-metoder og udtryksformer, der medvirker til den enkelte elevs alsidige, personlige udvikling.

Stk. 2. Folkeskolen må søge at skabe sådanne rammer for oplevelse, virkelyst og fordybelse, at eleverne udvikler erkendelse, fantasi og lyst til at lære, således at de opnår tillid til egne muligheder og baggrund for at tage stilling og handle.

Stk. 3. Folkeskolen skal gøre eleverne fortrolige med dansk kultur og bidrage til deres forståelse for andre kulturer og for menneskets samspil med naturen. Skolen forbereder eleverne til medbestemmelse, medansvar, rettigheder og pligter i et samfund med frihed og folkestyre. Skolens undervisning og hele dagligliv må derfor bygge på åndsfrihed, ligeværd og demokrati.

Fransk

Faghæfte 18

**Undervisningsministeriet 1995
Folkeskoleafdelingen**

Fransk
Faghæfte 18

© Undervisningsministeriet,
Folkeskoleafdelingen

Forsidebillede: Kunstmaler Jesper Christiansen
Grafisk tilrettelægger: Anne Rohweder IDD
Grafisk produktion: Rota-Rota

Trykt på 115 g CyclusPrint genbrugspapir

Printed in Denmark 1995

1. udgave, 1. oplag

ISBN 87- 603- 0640- 8

Faghæfte 1-30

ISBN: 87-603-0657-2

Bestillingsnummer: UVM 5-209

UVM 5-222 Helt sæt

Undervisningsministeriets forlag,
Frederiksholms Kanal 25 F, 1220 København K.
Tlf.: 3392 5220 – Fax: 3392 5219
eller hos en boghandler

Indhold

Forord 5

Indledning 8

Formål 9

Centrale kundskabs- og færdighedsområder 10

Læseplan 12

Læseplan 7.-10. klasse 12

Læseplan 8.-9. klasse 16

Vejledning 19

Kommunikative færdigheder 19

Sprog og sprogbrug 24

Sprogtilegnelse 28

Edb i franskundervisningen 31

Kultur- og samfundsforhold 34

Praktisk-musiske aktiviteter 39

Undervisningsdifferentiering 41

Intern evaluering 43

Tværfaglighed og projektorienteret undervisning 44

Bilag

Prøvebekendtgørelsen vedr. fransk 47

Forord

Folkeskolens fag og obligatoriske emner er i faghæfterne beskrevet fag for fag, men det er vigtigt at holde sig for øje, at de udgør et samlet hele. De udgør en central del af den ballast, som børn og unge skal bringe med sig ind i næste årtusinde.

Elever modtager mange indtryk og gør mange erfaringer i deres hverdag – i skolen og uden for skolen, og skolens undervisning skal bidrage til, at eleverne kan opnå overblik og sammenhæng. Skolen skal medvirke til, at de mange informationer og erfaringer udvikler sig til indsigt og til forståelse. Og samtidig skal skolen sikre, at eleverne opnår en grundlæggende viden på alle centrale områder.

Indholdet i de enkelte fag er ikke valgt ud fra en forestilling om at udvikle »små fagfolk«. Undervisningen i dansk skal ikke gøre eleverne til dansklærere, i fysik til atomfysikere etc. Læseplanerne udgør rammerne for, hvad enhver ung eller voksen bør vide for at kunne tage stilling til tidens vidtrækkende kulturelle, politiske, økonomiske og miljømæssige spørgsmål. Undervisningen danner også grundlag for fortsat uddannelse, for at kunne skabe rammer om et rigt liv og for at kunne glæ-

des og undres over livets mangfoldighed og dybde.

Derfor må de enkelte fag ikke opleves stykvis og delt. Nogle fag er fælles om en humanistisk forståelse af tilværelsen, nogle fag indeholder en samfundsfaglig dimension, og andre fag giver erfaringer med naturvidenskabelige betragtningssmåder. Nogle fag giver viden om vor fysiske og sundhedsmæssige udvikling, andre giver mulighed for at opleve glæden og nytten ved praktisk bearbejdning af ting i omverdenen ved brug af redskaber. Mange fag udvikler færdigheder i at kommunikere med omverdenen, men ethvert sprog – dansk eller fremmedsprog – er en del af en kultur og må ikke blive til teknik alene. Forholdet mellem sprog og kultur er i særlig grad nærværende for de elever, som ikke er født eller opvokset i Danmark.

Eleverne skal gennem undervisningen erkende både mulighederne og begrænsningerne i fagenes betragtningssmåder. En del af undervisningen skal derfor fremover foregå tværfagligt og projektorienteret. Skolefagene udgør et ordningssystem i vor kulturkreds, men tilværelsen kan ikke forstås inden for de enkelte fags grænser. Behovet for

»sammenhængsforståelse« vil i perioder sprænge fagrammerne. Virkelighedsnær undervisning må tage sit udgangspunkt uden for skolens egen verden, men bearbejdes med de redskaber, der gennem generationer er udviklet inden for fagene.

Lokale læseplaner

I folkeskolelovens § 44, stk. 8 hedder det bl.a.: »Skolebestyrelsen udarbejder forslag til kommunalbestyrelsen om skolens læseplaner«. Og i § 40, stk. 3: »Kommunalbestyrelsen godkender skolernes læseplaner efter forslag fra de enkelte skolebestyrelser«. Loven lægger således op til, at initiativet til læseplansarbejdet tages på skolen. Dog kan der – afhængig af lokale ønsker og behov – være forskellige holdninger til, hvordan arbejdet bør tilrettelægges. Nogle kommuner vil ønske at understrege den enkelte skoles egenart, andre vil ønske at understrege fællestræk ved det kommunale skolevæsen. Ved udarbejdelse af egne læseplaner – eller indarbejdelse af ændringer i ministeriets vejledende læseplaner – skal man være opmærksom på, at også de lokale læseplaner bør skrives, så de angiver nogle overordnede og uomgængelige, men samtidig rummelige indholdselementer.

Samtidig bør de lokale læseplaner afspejle, at man har taget hensyn til folkeskolens overordnede formål, til samspillet mellem opfyldelse af fagets formål, inddragelse af centrale kund-

skabs- og færdighedsområder, elevernes forudsætninger samt undervisningens rammer. Det betyder bl.a., at læseplanerne skal være rummelige og give plads til fordybelse, overblik, sammenhæng og til ligeværdig og udviklende dialog. Det betyder endvidere, at udgangspunktet for undervisningen er elevernes behov, og det betyder endelig, at der i beskrivelse af progression skal tages hensyn til elevernes modenhed og udvikling.

Med folkeskolelovens krav om elevernes ansvarlige involvering i undervisningsprocessen vil skolens læseplaner være et naturligt udgangspunkt for en stadig dialog lærere og elever imellem. Dialogen skal sikre, at valg af arbejdsformer, metoder og stofvalg foregår i samarbejde.

Læreren har samtidig i et forpligtende samarbejde med kolleger og skolens ledelse ansvaret for forberedelse af egen undervisning og for inddragelsen af elever og forældre i relevante beslutningsprocesser.

Integration af edb

Lokalt skal man være opmærksom på, at edb skal beskrives som en integreret del af alle fag, hvor det skønnes, det naturligt kan fremme arbejdet med fagets forskellige områder. Dels skal alle elever have mulighed for at opnå nogle grundlæggende færdigheder, og dels skal fagene inddrage de informationsteknologiske hjælpemidler, hvor

de kan fremme arbejdet med fagenes begreber, emner og metoder.

Et grønt islæt

Af formålet for folkeskoleloven fremgår det, at folkeskolen skal bidrage til elevernes forståelse af menneskets samspil med naturen. Det grønne islæt er ikke kun et anliggende for biologi, geografi, natur/teknik og samfundsfag, men skal indgå i alle fag, hvor det skønnes naturligt i undervisningens sammenhæng. Eleverne skal have mulighed for at forbinde de naturfaglige indfaldsvinkler med andre fags betragtningmåder og med stillingtagen, engagement, holdninger og handlinger.

Det praktisk-musiske

Den praktisk-musiske dimension er en vigtig del af den almene dannelse, og den skal derfor medtænkes i skolens daglige arbejde. Det skal fremgå af læseplanerne, hvilke muligheder der er i valg af indhold, arbejds- og udtryksformer. Det betyder, at eleverne ikke

blot skal have mulighed for at udtrykke sig praktisk-musisk, men at de også skal have mulighed for at møde en mangfoldighed af oplevelser og sanserindrtryk.

Nogle fag er traditionelt gjort til de praktisk-musiske. Det betyder ikke, at de alene står for dette område, men at de både i indhold og arbejdsformer arbejder med det praktisk-musiske. Derfor har de en særlig forpligtelse til at give viden om indhold og arbejdsformer videre, så den praktisk-musiske dimension kan tænkes ind i alle fag, i tværgående emner og problemstillinger med hensyn til både indhold og udtryks- og arbejdsformer.

Jeg ved, læseplansarbejdet har været meget omfattende, og jeg vil gerne igen takke alle, der har bidraget til fornyelsen af skolens indhold. Med disse faghæfter er jeg sikker på, skolerne har fået det bedst mulige grundlag for undervisningen.

Ole Vig Jensen

Indledning

Ifølge lovbekendtgørelse nr. 55 af 17. januar 1995 om folkeskolen udsender undervisningsministeren hermed faghæftet for fransk.

Hæftet indeholder formål, centrale kundskabs- og færdighedsområder, den vejledende læseplan og undervisningsvejledningen for fransk. Endelig indeholder hæftet §§ 32 og 42 fra »Bekendtgørelse nr. 639 af 21. juli 1995 om folkeskolens afsluttende prøver m.v. og om karaktergivning i folkeskolen«.

Formål, centrale kundskabs- og færdighedsområder, vejledende læseplaner og undervisningsvejledninger er blevet til gennem et omfattende arbejde i 7 læseplansudvalg støttet af sekretariatsgrupper for hvert af folkeskolens fag og emner. I dette arbejde har medvirket repræsentanter for lærernes og forældrenes organisationer samt andre fagligt og pædagogisk kyndige personer. Virksomheden i læseplansudvalgene har været holdt sammen af et koordinationsudvalg, hvor bl.a. personer med indsigt i ungdomsuddannelserne og repræsentanter for kommunerne har deltaget. Endelig har formål, centrale kundskabs- og færdighedsområder og vejledende læseplaner været forelagt Folkeskolerådet til høring. Undervejs i arbejdet er der modtaget mange og værdifulde ideer og reaktio-

ner, som væsentligt har bidraget til at kvalificere resultatet.

Formål og centrale kundskabs- og færdighedsområder er bindende forskrifter for den enkelte lærer. Den vejledende læseplan henvender sig til de kommunale skolemyndigheder med angivelse af, hvorledes en skoles læseplan kan – men ikke nødvendigvis skal – udformes. Undervisningsvejledningen er tænkt som et inspirationsmateriale til brug ved lærerens tilrettelæggelse af undervisningen.

Følgende personer har deltaget i sekretariatsgruppens arbejde:

Lektor Karen Risager

Lærer Bettina Brandt-Nilsson

Lektor Niels Iversen

Overlærer Marie-Louise Ørum-Petersen
Pædagogisk konsulent Niels Plischewski

Leder af sekretariatsgruppen:

Fagkonsulent Niels Plischewski til december 1994

Fagkonsulent Annette S. Gregersen fra december 1994.

I øvrigt ønsker gruppen at takke interesserede kolleger for deres bidrag til arbejdet.

Ivan Sørensen

Formål

Formålet med undervisningen i fransk er, at eleverne tilegner sig kundskaber og færdigheder, således at de kan forstå talt og skrevet fransk og kan udtrykke sig mundtligt og skriftligt. Undervisningen skal samtidig udvikle elevernes bevidsthed om fransk sprog og sprogbrug samt om sprogtilegnelse.

Stk. 2. Undervisningen skal skabe rammer for oplevelse, indsigt og samarbejde samt styrke elevernes aktive

medvirken. Herved skal undervisningen bidrage til, at eleverne bevarer lysten til at beskæftige sig med sprog og kultur til fremme af deres videre udvikling.

Stk. 3. Undervisningen skal give eleverne indsigt i kultur- og samfundsforhold i fransktalende lande og derved styrke deres internationale forståelse og forståelse af egen kultur.

Centrale kundskabs- og færdighedsområder

Sprog er et socialt fænomen, som udspringer af konkrete situationer og kulturelle traditioner, og som især tjener til at formidle et indhold. Derfor kræver sprogbeherskelse mere end blot sproglige færdigheder. Den kræver tillige indsigt i de sociale regler for sprogets anvendelse og indsigt i den bredere kulturelle sammenhæng, sproget optræder i.

Således rummer franskundervisningen såvel en sproglig som en kulturel side, hvorfor faget både er et færdigheds- og et orienteringsfag med dannelsesmæssig værdi.

Franskundervisningen skal give eleverne mulighed for at kunne bruge fransk som kommunikationsmiddel i europæiske og andre internationale sammenhænge.

De centrale kundskabs- og færdighedsområder er angivelser af undervisningens indhold, og de skal anvendes som pejlemærker både ved planlægningen og ved evalueringen af undervisningsforløb.

Kommunikative færdigheder

Eleverne skal bruge fransk til mange forskellige formål. De skal derfor arbejde med:

at forstå talt fransk af forskellige typer og reagere på det på en måde, der er relevant for situationen

at udtrykke sig hensigtsmæssigt både i samtaler og i sammenhængende mundtlige fremstillinger

at forstå og bearbejde forskellige typer af tekster, såvel skrevne som audiovisuelle

at udtrykke sig hensigtsmæssigt i sammenhængende skriftlig fremstilling.

Sprog og sprogbrug

Eleverne skal udvikle deres forståelse af sproget og dets brug. De skal derfor arbejde med:

- sprogets opbygning og funktion, herunder udtale, sætningsbygning og ordforråd

- sprogets forskellige virkemidler, herunder den betydning, det har at udtrykke sig præcist og varieret

- væsentlige forskelle på tale- og skriftsprog

- væsentlige forskelle på formel og uformel sprogbrug
- forskelle og ligheder mellem fransk og dansk og mellem fransk og andre fremmedsprog.

Sprogtilegnelse

Eleverne skal udvikle deres forståelse af, hvordan de bedst tilegner sig fransk. De skal derfor arbejde med:

- strategier, der understøtter forståelsen af sproget og fremmer sprogproduktionen
- varierede arbejds- og samarbejdsformer
- praktisk-musiske aktiviteter
- forskellige medier, herunder elektroniske, blandt andet til tekstbehandling, informationssøgning og kommunikation
- ordbøger, grammatikker og andre opslagsværker.

Kultur- og samfundsforhold

Eleverne skal gennem undervisningen få indsigt i kultur- og samfundsforhold. De skal derfor arbejde med:

- væsentlige sider af kultur- og samfundsforhold i de lande, hvor sproget tales, med hovedvægt på Frankrig
- forskellige skrevne og talte tekster samt andre kunstformer, der kan give eleverne oplevelse af de fransksprogede kulturer
- at bruge det franske sprog til at orientere sig om omverdenen og derved mere generelt udvikle deres forståelse af andre kulturer
- fransk sprog og kulturs forekomst i verden
- fransk i tværfaglige sammenhænge, fx i tema- og projektarbejde
- forskelle og ligheder mellem andre kulturer og egen kultur.

Læseplan

Fransk 7.-10. klasse

Læseplanen indeholder en angivelse af undervisningens progression i 3 forløb. Franskundervisningen skal dog betragtes som et samlet hele fra 7. til 9./10. klasse uden mærkbare overgange mellem forløbene.

Undervisningen skal over en periode omfatte samtlige fire centrale kundskabs- og færdighedsområder. Disse skal ses i en tæt, indbyrdes sammenhæng og så vidt muligt integreres i de enkelte undervisningsforløb.

Undervisningen bygger på, at eleverne bl.a. fra dansk og engelsk allerede har en kunnen, viden og erfaring med hensyn til at lære, til sprog og dets brug, til forståelse af deres omverden samt til brug af edb.

Eleverne opbygger igennem hele undervisningsforløbet deres selvtilid som sprogbrugere og deres forståelse af gode arbejds- og samarbejdsformers betydning for sprogtilegnelsen. Der skiftes således mellem forskellige organisationsformer (individuelt, par, gruppe, klasse) afhængig af aktiviteterens art.

De sproglige aktiviteter tilrettelægges således, at eleverne møder en mangfoldighed af oplevelser og sanseindtryk. Praktisk-musiske arbejds- og udtryksformer indgår i de sammenhænge, hvor de kan tilføre undervisningen en yderligere dimension.

1. forløb 7. klasse

Indholdet bør omfatte en variation af aldersrelevante tekster, emner og aktiviteter.

Kommunikative færdigheder

Undervisningen omfatter samtlige kommunikative færdigheder med hovedvægten på lytte- og talefærdighed.

Eleverne skal arbejde med:

- lyttefærdighed, herunder udtale
- mundtlig sprogfærdighed, idet der lægges særlig vægt på enkle samtalemønstre i meningsfulde sammenhænge
- at læse korte og enkle tekster med henblik på forskellige anvendelser
- opbygning af et centralt og aktivt ordforråd
- at skrive enkle breve, korte beskrivelser, meddelelser mv.

Sprog og sprogbrug

Undervisningen inddrager elevernes sproglige iagttagelser.

Eleverne arbejder med:

- ordforråd, herunder bl.a. låneord
- det franske sprogs lydlig opbygning, herunder karakteristiske træk ved fransk udtale: intonation og rytme, overtrækning samt særlige sproglyd
- væsentlige forskelle mellem lyd og skrift
- enkle teksters opbygning, elementære sprogbrugsregler og grammatik
- ligheder og forskelle mellem fransk og andre sprog.

Sprogtilegnelse

Eleverne styrker deres bevidsthed om, hvordan de tilegner sig fransk. Dette sker ved, at de:

- benytter fransk mest muligt
- udnytter mulighederne for at bruge fransk uden for skolen
- forsøger at gøre sig forståelige, selvom deres sproglige formåen ikke slår til
- arbejder med at gætte kvalificeret
- inddrager deres erfaringer med edb, tv og video
- over sig i at anvende ordbøger, grammatiske oversigter og andre hjælpemidler.

Kultur- og samfundsforhold

Eleverne arbejder med udgangspunkt i deres viden, forestillinger og erfaringer om Frankrig og evt. andre fransktalende lande. Hovedvægten bør ligge på

emner, der bygger på elevernes erfaringsverden.

Sammenligninger mellem kultur- og samfundsforhold i Frankrig og Danmark indgår, når det er relevant.

2. forløb 8.-9. klasse

Sproget som kommunikationsmiddel og som udtryk for fransk kultur er i centrum. Indholdet bør omfatte en variation af aldersrelevante tekster, emner og aktiviteter.

Kommunikative færdigheder

Eleverne skal arbejde med:

- lyttefærdighed ved hjælp af længere lyttetekster, evt. med støtte i form af tekst og billeder
- mundtlig sprogfærdighed, så de bliver i stand til at referere, kommentere, argumentere, herunder give udtryk for egne følelser og meninger og reagere på andres
- at læse og bearbejde forskellige typer af tekster inden for skønlitteratur og sagprosa
- skriftlig fremstilling, hvor indhold og stil søges afpasset efter læser og formål
- forskellige præsentationsformer, fx plancher, redegørelser, dramatiseringer samt bånd- og videooptagelser.

Sprog og sprogbrug

Eleverne arbejder med sprogiagttagelse, således at de kan benytte sproget

relevant i forhold til situationen, fx i overensstemmelse med gængse sociale normer i fransktalende lande.

Eleverne skal arbejde med:

- opbygning af et centralt ordforråd, bl.a. ved at arbejde med orddannelse, synonymymer og faste vendinger
- forskelle på tale- og skriftsprog samt med forskelle på formel og uformel sprogbrug
- centrale grammatiske områder, fx sætningens grundstruktur, de vigtigste sætningstyper, ordklasser og retstavning
- ligheder og forskelle mellem fransk og andre sprog.

Arbejdet med sprogiagttagelse integreres så vidt muligt i det øvrige arbejde.

Sprogtilegnelse

Eleverne styrker deres bevidsthed om, hvordan de tilegner sig fransk. Dette sker bl.a. ved, at de opsøger og udnytter de muligheder, der er for at bruge fransk i og uden for skolen, samt ved at de bygger på deres erfaringer fra arbejdet med andre fremmedsprog.

Eleverne skal arbejde med:

- strategier, der fremmer mundtlig kommunikation
- læse- og lyttestrategier i forbindelse med tekstarbejde og informationsøgning
- brugen af fransk i forbindelse med edb, tv og video

■ skriveprocessen og dens faser, fx ved hjælp af elektronisk tekstbehandling

■ ordbøger, grammatiske oversigter og andre hjælpemidler, evt. i elektronisk form.

Kultur- og samfundsforhold

Eleverne udbygger deres viden om kultur- og samfundsforhold i fransktalende lande. Sammenligninger med danske forhold indgår i dette arbejde.

Emneområderne kan fx være: aktuelle problemstillinger, natur- og miljøforhold, skoleliv, fritidsliv, arbejdsliv, brug af medier og kulturelle erfaringer, herunder elementer af fransksproget ungdomskultur.

I arbejdet inddrages historiske og geografiske perspektiver for at belyse nutidige samfunds- og kulturforhold.

Der arbejdes med skønlitteratur, som kan give eleverne indsigt i dagligliv, levevilkår, værdier og normer i fransktalende lande.

Eleverne bør have mulighed for at komme i kontakt med andre, hvor brugen af fransk er en reel nødvendighed, fx gennem skolekontakt, elektronisk post, studieture, udvekslingsrejser eller møde med udlændinge i og uden for skolen.

Eleverne søger information, fx gennem avislæsning, brug af opslagsbøger, leksika og databaser.

3. forløb 10. klasse

Undervisningen skal tilgodese en større modenhed i elevgruppen og lægge op til, at eleverne får mulighed for at fordybe sig og arbejde mere selvstændigt.

Kommunikative færdigheder

Eleverne skal arbejde med:

- lyttefærdighed gennem mødet med fransk, som det tales i og uden for Frankrig
- mundtlig sprogfærdighed, fx gennem referater, fremlæggelser og ved at deltage i samtaler og diskussioner
- at læse og bearbejde forskellige typer af tekster såsom nyhedstekster, reklamer, noveller, digte, sangtekster mv.
- at skrive længere, sammenhængende tekster, hvori indhold og stil søges afpasset læser og formål
- formidling af budskaber ved hjælp af forskellige præsentationsformer, fx plancher, dramatiseringer, bånd- og video-optagelser.

Sprog og sprogbrug

Eleverne arbejder med sprogiagttagelse, således at de kan benytte sproget relevant i forhold til situationen, fx i overensstemmelse med gængse sociale normer i fransktalende lande.

Eleverne skal arbejde med:

- udbygning af deres ordforråd
- forskelle på tale- og skriftsprog
- centrale grammatiske områder

- karakteristiske træk ved forskellige teksttyper, fx berettende, beskrivende og argumenterende tekster.

Sprogtilenelse

Eleverne styrker deres bevidsthed om, hvordan de bedst tilegner sig fransk. Dette sker bl.a. ved, at eleverne opsøger og udnytter de muligheder, der er for at bruge fransk i og uden for skolen, samt ved at de bygger på deres erfaringer fra arbejdet med andre fremmedsprog.

Eleverne skal arbejde med:

- strategier, der fremmer mundtlig kommunikation
- læse- og lyttestrategier i forbindelse med tekstarbejde og informationsøgning
- brugen af fransk i forbindelse med edb, tv og video
- skriveprocessen og dens faser, fx ved hjælp af elektronisk tekstbehandling
- selvstændig brug af ordbøger, grammatiske oversigter og andre hjælpemidler, evt. i elektronisk form.

Kultur- og samfundsforhold

Eleverne udbygger deres viden om kultur- og samfundsforhold i fransktalende lande. Sammenligninger med danske forhold indgår i dette arbejde. Emneområderne kan fx være: aktuelle problemstillinger, elementer af fransk-sproget ungdomskultur, uddannelse og erhverv, miljøspørgsmål, minoriteter og menneskerettigheder.

I arbejdet inddrages historiske og geografiske perspektiver for at belyse nutidige samfunds- og kulturforhold.

Der arbejdes med skønlitteratur, som kan give eleverne indsigt i dagligliv, levevilkår, værdier og normer i fransktalende lande.

Eleverne bør have mulighed for at komme i kontakt med andre, hvor

brugen af fransk er en reel nødvendighed, fx gennem skolekontakt, elektronisk post, studieture, udvekslingsrejser eller møde med udlændinge i og uden for skolen.

Eleverne søger information, fx gennem avislæsning, brug af opslagsbøger, leksika og databaser.

Fransk 8.-9. klasse

Valgfaget er 3. fremmedsprog og bygger således videre på elevernes erfaringer med sprogindlæring fra andre fremmedsprog, med sprog og dets brug, med begreber og forståelse af deres omverden samt med brug af edb.

Indholdet og progressionen i faget er beskrevet under de fire indholdskategorier fra de centrale kundskabs- og færdighedsområder. Der er tale om en stejl progression set i forhold til læseplanen for det 3-årige forløb (7.-9. klasse).

Undervisningen skal over en periode omfatte samtlige fire centrale kundskabs- og færdighedsområder. Disse skal ses i en tæt, indbyrdes sammen-

hæng og integreres så vidt muligt i de enkelte undervisningsforløb.

Eleverne opbygger igennem hele undervisningsforløbet deres selvtillid som sprogbrugere og deres forståelse af gode arbejds- og samarbejdsformers betydning for sprogtilgængelsen. Der skiftes således mellem forskellige organisationsformer (individuelt, par, gruppe, klasse) afhængig af aktiviteterens art.

De sproglige aktiviteter tilrettelægges således, at eleverne møder en mangfoldighed af oplevelser og sanseindtryk. Praktisk-musiske arbejds- og udtryksformer indgår i de sammenhænge, hvor de kan tilføre undervisningen en yderligere dimension.

8.-9. klasse

Sproget som kommunikationsmiddel og som udtryk for fransk kultur er i centrum. Indholdet bør omfatte en variation af aldersrelevante tekster, emner og aktiviteter.

Kommunikative færdigheder

Undervisningen omfatter samtlige kommunikative færdigheder; i begyndelsen af forløbet med særlig vægt på mundtlig kommunikation og ud-tale.

Eleverne skal arbejde med:

- lyttefærdighed ved hjælp af lytte-tekster, evt. med støtte i form af tekst og billeder
- mundtlig sprogfærdighed, i begyndelsen med særlig vægt på enkle samtalemønstre, efterhånden med fokus på at referere, kommentere, argumentere, herunder give udtryk for egne følelser og meninger og reagere på andres
- at læse og bearbejde forskellige typer af tekster inden for skønlitteratur og sagprosa
- skrivning af sammenhængende fremstillinger, hvor indhold og stil søges afpasset efter læser og formål
- forskellige præsentationsformer, fx plancher, redegørelser, dramatiseringer samt bånd- og video-optagelser.

Sprog og sprogbrug

Eleverne arbejder med sprogiagttagelse, således at de kan benytte sproget

relevant i forhold til situationen, fx i overensstemmelse med gængse sociale normer i fransktalende lande.

Eleverne skal arbejde med:

- opbygning af et ordforråd, bl.a. ved at arbejde med orddannelse, synonymy og faste vendinger
- forskelle på tale- og skriftsprog samt med forskelle på formel og uformel sprogbrug
- centrale grammatiske områder, fx sætningens grundstruktur, de vigtigste sætningstyper, ordklasser og retstavning
- ligheder og forskelle mellem fransk og andre sprog.

Arbejdet med sprogiagttagelse integreres så vidt muligt i det øvrige arbejde.

Sprogtilegnelse

Eleverne styrker deres bevidsthed om, hvordan de tilegner sig fransk. Dette sker bl.a. ved, at eleverne opsøger og udnytter de muligheder, der er for at bruge fransk i og uden for skolen, samt ved at de bygger på deres erfaringer fra arbejdet med andre fremmedsprog.

Eleverne skal arbejde med:

- strategier, der fremmer mundtlig kommunikation
- læse- og lyttestrategier i forbindelse med tekstarbejde og informationsøgning
- brugen af fransk i forbindelse med edb, tv og video

- skriveprocessen og dens faser, fx ved hjælp af elektronisk tekstbehandling
- ordbøger, grammatiske oversigter og andre hjælpemidler, evt. i elektronisk form.

Kultur- og samfundsforhold

Eleverne udbygger deres viden om kultur- og samfundsforhold i fransktalende lande. Sammenligninger med danske forhold indgår i dette arbejde.

Emneområderne kan fx være: aktuelle problemstillinger, natur- og miljøforhold, skoleliv, fritidsliv, arbejdsliv, brug af medier og kulturelle erfaringer, herunder elementer af fransksproget ungdomskultur.

I arbejdet inddrages historiske og geografiske perspektiver for at belyse nutidige samfunds- og kulturforhold.

Der arbejdes med skønlitteratur, som kan give eleverne indsigt i dagligliv,

levevilkår, værdier og normer i fransktalende lande.

Eleverne bør have mulighed for at komme i kontakt med andre, hvor brugen af fransk er en reel nødvendighed, fx gennem skolekontakt, elektronisk post, studieture, udvekslingsrejser eller møde med udlændinge i og uden for skolen.

Eleverne søger information, fx gennem avislæsning, brug af opslagsbøger, leksika og databaser.

Eventuel fortsættelse efter 8.-9. klasse

Hvis skolen vælger at udbygge det 2-årige forløb med et yderligere år i 10. klasse, gælder læseplanens 3. forløb (10. klasse), således som den er beskrevet side 15-16 i læseplanen for 7. - 10. klasse.

Vejledning

Kommunikative færdigheder

Lytte og se

Skal man lære at kommunikere på fransk, er det nødvendigt at arbejde med lytteforståelse lige fra starten af begynderundervisningen. Og da udtalen af fransk adskiller sig en del fra udtalen af dansk, er udtalen nok den side af fransk, der virker mest fremmed for danske elever. Dette især på grund af fænomenet overtrækning (liaison og enchaînement), der slører grænsen mellem ordene, fx »dans ◦ un ◦ autre ◦ article«.

I begyndelsen vil undervisningen derfor naturligt omfatte en intensiv lyttefase med et afvekslende materiale, der først og fremmest illustrerer brugen af sproget i enkle dagligdags samtaler. Video er et vigtigt hjælpemiddel i forbindelse med træningen af lytteforståelse. I begyndelsen kan det anbefales at vælge sekvenser, hvor man ser på personerne, mens de taler. Udover talesprog vil også sange være velegnede, fx musikvideoer, ligesom oplæsninger af fortællinger kan bruges.

I første omgang vil lytteforståelsen først og fremmest gå ud på at opfatte

essensen af en samtale, fx: hvem taler, og hvad taler de om? Senere i forløbet kan eleverne, efter flere gennemlytninger af båndet, opøves i at forstå de vigtigste enkeltelementer, fx: hvad er situationen? hvor foregår samtalen? hvad er emnet? – og der kan stilles krav til en bredere forståelse af materialets indhold.

Det er vigtigt, at eleverne i stigende omfang bliver præsenteret for spontant og autentisk talesprog, bl.a. for at de kan vænne sig til, at talesprog ofte er præget af ufuldstændige sætninger, gentagelser, omformuleringer osv. Derfor vil det som regel være nødvendigt at gennemlytte materialet flere gange.

Lydbånd til hjemmebrug er et vigtigt og nyttigt redskab for eleverne.

Udtale

Fransk udtale er mere distinkt end dansk, og indeholder en del lyd, som er fremmedartede for danskere. Dette skal eleverne vænne sig til, så udtaletræningen kræver megen tid, især i begyndelsen. Grundlaget for en god eller dårlig udtale lægges allerede i starten af undervisningen, og en forkert indlært udtale er det vanskeligt at ændre på senere.

Arbejdet med udtalen er af naturlige grunde i høj grad knyttet til arbejdet med lytteforståelsen, hvor eleverne vil være koncentrerede om at forstå indholdet. Men man må også indimellem bruge øvelser og teknikker, der fokuserer på udtalen. For at træne udtalen af enkeltlyd kan man bruge såkaldt minimale par, dvs. ordpar, der kun adskiller sig ved én lydlig forskel: fx »*coup-gôût, dent-tant, bout-poux, hausser-oser, tant-ton-teint*«.

Arbejdet med intonation, rytme og tryk bør tage udgangspunkt i lyttetekster med naturligt fransk talesprog i overskuelige enheder, der gør det muligt for eleverne at gentage det hørte. De vigtigste intonationsmønstre kan indøves ved hjælp af små dialoger. Fx intonation i spørgesætninger, enten stigende:

On va regarder la télé? eller faldende:
Qui est-ce? – overfor stigende-faldende intonation i fremsættende sætninger:

Demain matin, on va aller à la boulangerie.

For at styrke elevernes selvtillid kan udtaletræningen undertiden foregå i kor i hele klassen, fx ved rim, remser og sange, eller i mindre grupper, fx ved korte dialoger. Derved får den enkelte elev sagt mere, og læreren kan lytte med og vejlede.

Mundtlig sprogfærdighed

Undervisningen i mundtlig sprogfærdighed bør være stærkt funktionelt ori-

enteret. Det betyder, at det er elevernes behov for at udtrykke sig, snarere end sprogets grammatiske opbygning, der afgør undervisningens indhold og arbejdsmetoder. Undervisningen tilrettelægges som en række overskuelige kommunikative aktiviteter, hvis formål er klart formuleret, og hvis tema motiverer eleverne. Aktiviteterne vil naturligt omfatte arbejde i par og større grupper for at styrke sprogproduktionen mest muligt.

Når det er relevant, kan man styrke sprogfærdigheden ved at rette opmærksomheden mod sprogets opbygning og dets brug i forskellige situationer (se afsnittet »Sprog og sprogbrug«).

For at eleverne kan opbygge en god og nogenlunde varieret sprogfærdighed, præsenteres de for både talt og skrevet fransk, der rummer et bredt udvalg af temaer og sproglige strukturer: lærerens eget talesprog, tekster, lydbånd m.m. af forskellige typer, og evt. fransktalende gæster i klassen. Især i starten vil det være naturligt at tage udgangspunkt i de lyd- og videobånd, man bruger i arbejdet med lytteforståelsen.

Video og film giver endvidere eleverne lejlighed til at observere, hvordan franskmænd ledsager deres tale med kropssprog: mimik og gestik.

I begyndelsen kan eleverne indøve de mest almindelige talehandlinger som

fx at hilse, præsentere sig, spørge og svare, fremsætte anmodninger og forslag, acceptere og afslå. Disse optræder ofte som sammenhængende par, fx:

- spørgsmål og svar
- kompliment og accept
- klage og undskyldning
- forslag og accept/afslag
- anmodning og imødekommelse/afslag.

Eleverne har brug for en stor samling af sådanne par, og man bør derfor træne dem i varierede situationer. De er en betingelse for at blive en god samtalepartner. På et senere tidspunkt kan man arbejde med mere komplicerede og selvstændige talehandlinger såsom at kommentere, argumentere og give udtryk for egne følelser og holdninger.

Eleverne præsenteres for et naturligt talt fransk med træk, der er typiske for talesproget som fx tøven og omformuleringer. Læreren må, især i begynderfasen, vælge kritisk ud blandt tekstmaterialet for at finde de tekster, hvis taletempo eleverne kan klare. Set fra elevernes synspunkt er det væsentligt, at de værner sig til, at de ikke nødvendigvis forstår alt, og at de lærer at stille forståelsesspørgsmål.

For at den mundtlige sprogfærdighed ikke bliver løsrevet fra de andre færdigheder, kan aktiviteterne knyttes sammen af et tema som fx: En dansk elev besøger en fransk familie, hvor der foregår mange slags kortere og

længere samtaler, der evt. kan gennemspilles i simulationer, fx:

- hilse og præsentere sig
- fortælle om sig selv og sin familie
- fortælle om sin by, sit land osv.

Læsefærdighed

Udover at teksterne i undervisningen naturligvis skal være motiverende for eleverne og aldersrelevante, bør de rumme elementer, som eleverne kan tage stilling til og viderebearbejde, fx i form af diskussion (om nødvendigt på dansk) eller dramatisering.

Der arbejdes med et bredt udvalg af teksttyper, både skønlitteratur og sagprosa. De skønlitterære tekster er vigtige, fordi de giver mulighed for oplevelse og fordybelse og giver kontakt med det fortællende, det eventyrlige og det poetiske. Desuden kan de give et indblik i kulturelle forhold. De bør omfatte forskellige typer, såsom noveller, eventyr, korte romaner, digte og sange.

Sagprosateksterne bør også omfatte mange forskellige typer, såsom artikler fra aviser og magasiner, og mindre brugstekster fra hverdagen (reklamer, skilte, brugsanvisninger, køreplaner, kort m.m.). Håndskrevne tekster bør indgå, så eleverne vænnes til at læse fransk håndskrift.

Eleverne opmuntres til selv at finde frem til tekster, de kunne tænke sig at læse i klassen eller individuelt, og også de tekster, eleverne selv skriver, kan inddrages i undervisningen.

Udvikling af læsefærdighed på et fremmedsprog kræver et bevidst arbejde med læsestrategier. Dette arbejde omfatter tre faser – før, under og efter:

Før læsning af teksten udtrykker eleverne de forventninger, de har til teksten ud fra foreløbige iagttagelser af bl.a. opsætning, overskrifter, billeder, skemaer og transparente ord. De formulerer, hvad de formoder teksten handler om, og hvad de forventer af informationer eller oplevelser.

Selve læsearbejdet indebærer, at eleverne søger at danne sig et overblik over tekstens struktur, indholdet/handlingen, bl.a. ved at de noterer sig afsnitsinddelinger, centrale ord, og ord, der forbinder tekstens afsnit. Der kan skelnes mellem tre forskellige fremgangsmåder:

- at skimme en tekst for blot at orientere sig, fx når man løber en avisartikel hurtigt igennem,
- at skanne en tekst for at finde nogle bestemte informationer, man mangler, fx når man slår op i en køreplan,
- at nærlæse en tekst, hvor man har brug for alle informationerne, fx når man læser en brugsanvisning eller en opskrift.

Efter læsningen vil der for det første være den umiddelbare bearbejdning af indholdet for at sikre forståelsen: Eleverne kan arbejde med de spørgsmål, der så at sige udgør tekstens skelet: qui, quand, quoi, comment, où et

pourquoi. Som yderligere øvelse kan man slette kortere eller længere passager af teksten og bede eleverne om at forestille sig, hvad der kan have stået. Eller man kan klippe teksten i stykker, og bede eleverne om at sætte den rigtigt sammen.

Efterbearbejdning af teksten vil blandt andet rumme det element, at eleverne sammenholder deres forhåndsforventninger med det, de faktisk har fået ud af teksten.

Videre arbejde ud fra teksten kan være at udarbejde anmeldelser, referater, eller anden form for formidling til andre i klassen eller uden for klasseværelset. Tekstarbejdet bør foregå som en del af mere omfattende aktiviteter, evt. som temaarbejder, hvor alle kommunikative færdigheder indgår. Hvis man fx arbejder med et tema om miljøproblemer i Frankrig, evt. i samarbejde med samfundsfag, kan udgangspunktet være et natur- eller landskabsdigt.

Skriftlig sprogfærdighed

Arbejdet med skriftlig sprogfærdighed er lige fra begyndelsen en naturlig del af undervisningen og bør være funktionelt orienteret. Det betyder, at eleverne primært udvikler deres færdigheder i at skrive tekster, der er meningsfulde og har et klart formål.

Det anbefales, at eleverne har adgang til mange forskellige illustrerende eksempler til støtte for deres egen

skrivning, dvs. både tekster og tale, sådan at de kan vænne sig til at forme teksterne forskelligt alt efter teksttype, afsender og modtagerforhold samt indhold.

I begyndelsen og ofte også senere vil det være hensigtsmæssigt at udvikle den skriftlige sprogfærdighed på basis af skriftlige forlæg, der fungerer som modeller, fx et typisk brev til en ven. Men eleverne kan også opmuntres til fri produktion, i begyndelsen fx i form af små breve, collager, korte digte, meddelelser og dialoger i tegneserier. Senere kan man gå i gang med længere, mere sammenhængende tekster, fx fortællinger, referater og debatindlæg. Der kan bl.a. være tale om tekster til franske elever (fx via elektronisk post), der fortæller om eleverne selv og livet i Danmark.

Det anbefales, at undervisningen i begyndelsen også omfatter øvelser i at skrive fransk i hånden, hvilket giver eleverne mulighed for at øve sig i de vigtigste bogstavkombinationer og accenter.

Senere vil det være naturligt at bruge computeren til procesorienteret skrivning, som de fleste elever vil være fortrolige med fra undervisningen i dansk og engelsk (og evt. tysk).

Ordforråd

Et godt ordforråd er helt grundlæggende for gode kommunikative færdigheder. Det er en stor udfordring at

lære mange nye ord, og det er vigtigt, at eleverne fra starten vænner sig til at arbejde med deres ordforråd på en systematisk måde, sådan at nye ord forbindes med allerede kendte ord.

Ved at grupper af elever jævnligt fortæller hinanden, hvad de har gjort eller læst i forbindelse med et tema, en rejse e.l. får de mulighed for at bruge de ord, de har tilegnet sig. De kan også bruge ordene i forskellige ordlege og evt. i en dagbog (se afsnittet »Intern evaluering«).

Ordforrådet omfatter både enkeltord og længere udtryk eller vendinger, der er karakteristiske for fransk i forhold til fx dansk: *il y a, est-ce que, qu'est-ce que, il fait chaud, avoir quinze ans, avoir faim osv. Desuden faste udtryk, fx »couper les cheveux en quatre«.*

Der lægges særlig vægt på arbejdet med centrale ord og vendinger, dvs. dem der er mest anvendelige på kort og lang sigt: De vigtigste pronomener, fx trænet ved små dialoger, og de vigtigste præpositioner, fx lært ved hjælp af lege, hvor man bruger udtryk som »sur la table, sous la table, derrière la table« osv. Talord, fx indøvet ved tælleremser og andre tallege. Ugedagenes og månedernes navne. Dagligdags ord, der giver eleverne mulighed for at udtrykke sig om deres daglige liv, fx »famille, école, travailler, grand, petit« osv., som de kan tilegne sig gennem små dialoger og rollespil. Desuden vil der være ord, der er nyttige i forbin-

delse med et bestemt tema, fx »voyage: *train, ferry, avion, auto, vélo*«. Sådanne ord kan indlæres gennem mange forskellige aktiviteter, fx rollespil og associationslege (lave en kæde som fx: *soleil, ciel, nuage, pluie, tomber, triste.*).

Eleverne opmuntres til at arbejde selvstændigt med en ordbog, og det er derfor vigtigt, at der findes tilgængelige klassesæt af da/fr, fr/da og fr/fr ordbøger. Derudover opfordres eleverne til at lave deres egen personlige temaorienterede ordbog.

Sprog og sprogbrug

Bevidsthed om sprog og sprogbrug

Når eleverne begynder på fransk som andet eller tredje fremmedsprog, har de allerede en række forudsætninger med hensyn til at bruge og lære sprog. De har haft dansk og engelsk, og med fransk fra 8. klasse sikkert også tysk. En del elever har kendskab til grundlæggende begreber som fx de mest elementære teksttyper, sætningsled og ordklasser. De har også en fornemmelse af, hvordan tekster kan være opbygget, og hvordan sproget varierer, alt efter hvilken situation det bliver brugt i.

De vigtigste sproglige erfaringer har eleverne fra danskundervisningen. Det er derfor vigtigt, at dansk- og fransk-læreren har et godt samarbejde, og at inspirationen går begge veje. Erfaringerne fra danskundervisningen giver eleverne en fornemmelse af allerede at

kunne noget om sprog, og erfaringerne fra fransk kan skærpe elevernes sproglige opmærksomhed og indsigt i forhold til dansk.

Det er vigtigt, at arbejdet med det franske sprogs system og med franske sprogbrugsregler er en integreret del af undervisningen som helhed. Det introduceres i små bidder, hvor det er relevant, i forbindelse med de kommunikative aktiviteter, og illustreres ved hjælp af det sproglige materiale, eleverne er i gang med.

Der er flere grunde til, at eleverne skal udvikle deres bevidsthed om sprogets system og reglerne for sprogets brug:

■ En sådan bevidsthed styrker elevernes praktiske sprogfærdighed. Når de fx har kendskab til vigtige forskelle mellem talesprog og skriftsprog, har de bedre muligheder for at differentiere deres eget sprog. Eller når de har viden om, hvori forskellen mellem stemte og ustemte konsonanter består, har de bedre mulighed for at skelne mellem disse konsonanter, både når de taler, og når de lytter til fransk.

■ Bevidsthed om sprog og sprogbrug uddyber elevernes forståelse af, hvad der er karakteristisk for det franske sprog i forhold til andre sprog. Fx mener mange, at fransk er et smukt sprog: hvilke træk i udtalen af fransk kan give nogle dette indtryk? Eller arbejdet med

låneord i fransk kan give en forståelse af, hvilke kulturelle påvirkninger fransk har været og er udsat for.

■ Bevidsthed om sprog og sprogbrug giver eleverne bedre muligheder for at gå videre på egen hånd. Fx har de bedre forudsætninger for at formulere deres egne vanskeligheder eller behov: Hvor har jeg problemer? Hvad kan jeg gøre ved det? Se afsnittet »Sprogtilegnelse«.

Udtale, lyd og skrift

Fransk udtale virker fremmedartet for danske elever. Derfor er denne side af sproget egnet til at vække elevernes nysgerrighed og opmærksomhed. Det er en god ide allerede i den første time at tale med eleverne om deres indtryk af talt fransk. De vil hurtigt registrere nogle vigtige forskelle mellem fransk og dansk, og disse iagttagelser er et godt grundlag for undervisningen.

De vigtigste forskelle mellem dansk og fransk udtale betones fra tid til anden og belyses ved eksempler:

■ Rytme og intonation: Fx at stavelsernes trykfordeling er anderledes end i dansk (og engelsk/tysk). Det kan man let vise ved at sammenligne udtalen af transparente ord som »*revolution*«, »*appétit*« med udtalen i dansk, engelsk osv. Vedr. intonation, se afsnittet »Kommunikative færdigheder«.

■ Overtrækning (liaison og enchaînement). Fx »*mon oncle*«, »*une image*«, »*pour elle*«.

■ Det stumme e (e caduc). Fx i »*samedi*«, »*fille*«, »*porte*«.

■ Udtalen af enkeltlyd som de tre nasalvokaler, og stemte og ustemte konsonanter. Fx at kunne skelne mellem »*vent*«, »*vont*« og »*vin*«, og mellem »*ils ont*« og »*ils sont*«.

For at illustrere de mest fundamentale lydige træk ved standardfransk, er det en god ide – men først i 2. forløb – at lade eleverne høre typisk sydfransk, som ikke har nasalvokaler, og hvor man udtaler alle stumme e'er.

Forholdet mellem lyd og skrift er noget mere kompliceret på fransk end på dansk. Derfor er det vigtigt, at man bruger tid på at arbejde med fx de forskellige stavemåder for samme lyd: in (vin), ain (pain), ein (hein), en (examen) osv. for [ɛ], eller s (si), ss (aussi), c (ce), sc (science), ç (ça) for [s].

Grammatik

Grundlæggende er den franske sætningsopbygning meget lig den danske (engelske, tyske), fx: Il parle trop vite, He speaks too quickly, Er spricht zu schnell, Han taler for hurtigt. Men der er en række vigtige forskelle, som erfaringsmæssigt volder problemer, og som eleverne bedre kan forholde sig til, når de ved, hvori forskellen består. Det gælder først og fremmest nogle centrale grammatiske områder, som der vil være eksempler på i næsten enhver samtale eller tekst, man bruger i undervisningen.

■ Placeringen af de personlige pronomener foran verbet, fx »*Je le sais*«, »*Elle lui donne une glace*«.

■ Brugen af nægtelserne og deres placering, fx *ne pas, personne, rien, jamais, plus*.

■ Kongruens, det at verbet bøjes i person og tal efter subjektet, og at adjektiver og artikler bøjes i køn og tal efter det substantiv, de knytter sig til. I denne forbindelse vil det være relevant at fokusere på substantivernes køn.

■ Verbernes tider, hvoraf man kun behøver at beskæftige sig systematisk med de allervigtigste: présent, passé composé, imparfait og til en vis grad futur (som ofte kan omskrives med aller + infinitiv).

Den høflige brug af conditionnel kan i begynderundervisningen læres som en fast vending: *Je voudrais*. Det samme gælder konjunktiv efter bestemte udtryk fx »*il faut qu'on dise la vérité*«.

Det er en god ide at bruge tid på at arbejde med bisætninger, for at eleverne kan få mulighed for at tale og skrive i andet end korte hovedsætninger, efter modellen »og så og så og så«. Det betyder, at man gennemgår og indøver de vigtigste bisætningsindledere: *qui, que, quoi, où, comment, pourquoi, parce que, pour que, avant que, après que, pendant que*.

Det er også nyttigt at kunne bruge de såkaldte konnektorer, dvs. småord, der er med til at tydeliggøre den logiske

sammenhæng, fx *d'ailleurs, donc, en effet, pourtant, quand même, voilà pourquoi*. Disse ord er med til at sikre en flydende og sammenhængende kommunikation både i tale og i skrift, og de giver god mulighed for at udtrykke en personlig holdning.

Arbejdet med grammatik integreres så vidt muligt i den øvrige undervisning. Det vil fx ofte være naturligt at gøre opmærksom på grammatiske forhold i forbindelse med de faser af skriveprocessen, hvor man skal finpudse det endelige resultat (se afsnittet »Edb i franskundervisningen«). Det kunne fx gælde arbejdet med kongruens, verbal-tider eller brugen af bisætninger.

Det kan anbefales at lave optagelser af elevernes tale på bånd eller video i forbindelse med fx temaarbejder; sådanne optagelser kan bl.a være udgangspunkt for at tale om nægtelserne eller brugen af konnektorer. I forbindelse med samtaler kan det undertiden være relevant at tage et grammatisk spørgsmål op for at forhindre egentlige misforståelser, fx forskellen mellem »*ils parlent*« og »*elles parlent*«, eller forskellen mellem »*les Français*« og »*les Françaises*«.

Ordforråd og orddannelse

Da det vil være gavnligt for eleverne på et tidligt tidspunkt at opleve, at de har et større ordforråd i fransk, end de tror, kan man fra starten arbejde med transparente ord, altså ord, som eleverne allerede kender fra andre sprog, fx *balcon, étage, restaurant, café, princesse*,

soldat, concert og président. Man kan give eleverne ordene og opfordre dem til at gætte på, hvad de betyder. Eller man kan gå den anden vej og lave ord-billedkort (fx et der viser en restaurant) og spørge eleverne, hvad det mon hedder på fransk. Da disse ord allerede er bekendt for eleverne, kan man desuden bedre koncentrere sig om udtalen og demonstrere vigtige forskelle mellem fransk og dansk udtale.

der har modsat betydning, fx *bon/mauvais*. Begge dele kan indøves ved hjælp af ord- eller billedkort, som eleverne evt. laver selv.

Ligesom indsigt i grammatik hjælper eleverne til at gå videre på egen hånd, giver en vis indsigt i orddannelse dem mulighed for selv at konstruere nye ord. Det er her vigtigt at arbejde med suffikser (afledningsendelser) og præfikser (forstavelser).

-teur/-trice	conducteur/-trice	-age	lavage
-erie	parfumerie	-ment	paiement
-able	mangeable	-ique	historique
-ir	blanchir		
anti-	antigaulliste	dé-	déformer
in-	inconnu	re-	revenir

Ligesom dansk optager fransk mange ord fra især (amerikansk) engelsk, det såkaldte »franglais«, fx *parking, building, dancing, meeting, clown, football, interview, ticket, club* osv. Unge franskmænd kender nu så meget til engelsk, at man kan forsøge sig med et engelsk ord, hvis man mangler det franske. Man skal bare »forfranske« udtalen, og det vil først og fremmest sige at lægge tryk på sidste stavelse, fx *surfing, burger*.

Man kan med fordel arbejde med synonymmer, dvs. ord der har samme eller næsten samme betydning, fx *voiture/ auto*, eller med antonymer, dvs. ord

Teksters og samtalers opbygning

Det er vigtigt, at eleverne lærer om sætningers opbygning og ords bøjning, men ligeså væsentligt er det, at de bliver bevidste om den sproglige opbygning af større enheder dvs. (skrevne) tekster og samtaler. Her har eleverne en hel del viden i forvejen, for de franske tekster og samtaler adskiller sig i det store og hele ikke fra de danske (engelske/tyske). Eleverne vil ofte have en god fornemmelse for de forskellige teksttyper eller genrer. Fx vil de ikke bare vide, at der er forskel på en roman og en madopskrift, de vil i mange tilfælde kunne formulere, hvad det er, der karakteriserer forskellen. Det sam-

me gælder samtaler, fx forskellen mellem et skænderi og en indkøbssamtale ved en iskiosk.

Denne viden kan udnyttes og videreudvikles i franskundervisningen, dels når man arbejder med mundtlig sprogfærdighed, fx skriver dialoger om til simulationer, dels når man arbejder med skriftlig sprogfærdighed.

Talesprog og skriftsprog

Der er ret stor forskel på en situation, hvor man taler sproget, og en situation, hvor man skriver sproget. Når man taler, er der direkte kontakt mellem afsender og modtager, og man kan tillade sig at være afprøvende og eksperimenterende. Når man skriver, er der ikke direkte kontakt mellem afsender og modtager, og dette kræver en højere grad af præcision, både hvad angår det sproglige udtryk og tekstens sammenhæng. Derfor er det en god ide at bruge tid på at iagttage forskelle mellem tale- og skriftsprog. Man kan bl.a. prøve at omforme en talesprogstekst, fx en indkøbssamtale i en butik, til en skriftsprogstekst, fx et bestillingsbrev. Eller omvendt: omforme en avisanonce til en mundtlig meddelelse.

For at få et godt og naturligt talesprog er det vigtigt også at beherske de såkaldte »gambits«, dvs. ord og vendinger, der tjener til at få sproget til at hænge sammen og regulere samtalen. For eksempel ved hjælp af en række udtryk som: *disons, comment dire, comment dirais-je, et puis, mais dis donc, tu*

vois, vous voyez, en quelque sorte, pour ainsi dire, si tu veux, si vous voulez, au fond, finalement, effectivement, hein, eh ben og mais alors.

Formel og uformel sprogbrug

Denne distinktion går på tværs af talesprog og skriftsprog. Der er tale om, at det franske sprog bruges på to forskellige stilniveauer. Den formelle sprogbrug benyttes, når man kommunikerer med personer, som er ældre end en selv, eller som man ikke kender særlig godt. Den uformelle benyttes, når man kommunikerer med ligestillede i en afslappet sammenhæng. Det er på det uformelle niveau, at man træffer ord som *copain, mec, nana, bagnole, boulot, bosser*. På det formelle niveau ville man bruge hhv. *ami, garçon, fille, voiture, travail, travailler*. Hertil knytter sig forskellen mellem *tu* og *vous*.

Forskellen mellem de to niveauer spiller en langt større rolle i Frankrig end i Danmark, og eleverne skal være klar over, at hvis man er i tvivl, skal man holde sig til det formelle niveau.

Sprogtilegnelse

Jo mere eleverne ved om, hvordan de bedst lærer fremmedsprog, jo bedre vil de være i stand til at tage ansvaret for deres egen læring. Derfor er det væsentligt, at undervisningen tilrettelægges sådan, at eleverne bliver opmærksomme på, at sprogtilegnelse er en proces, de selv har indflydelse på.

Dette kræver en høj grad af inddragelse af eleverne i tilrettelæggelsen, og en bred anvendelse af forskellige organisationsformer, med særlig vægt på par- og gruppearbejde, så eleverne får mulighed for at bruge sproget i mange forskellige sammenhænge og på basis af mange forskellige slags sprogligt materiale. En forudsætning for at alt dette kan lykkes er, at undervisningsmiljøet er præget af tillid og accept, så eleverne tør eksperimentere med deres eget sprog.

Eleverne opmuntres endvidere til at opsøge situationer uden for skolen, hvor de kan bruge og udvikle deres sprog. Eksempler på dette er: at være opmærksom på franske ord og varemærker i dagligdagen, at læse om Frankrig og andre fransktalende lande i aviser, at se fransksproget tv og film, at opsøge fransktalende turister og at have franske pennevenner.

Sprogtilenelsesprocessen

Elevsprog er et sprog, der er »på vej«. Man kan sige, at eleverne har et intersprog, der hele tiden udvikler sig.

Dette intersprog udvikler sig ved, at eleven mere eller mindre ubevidst danner sig nogle formodninger om fransk, og prøver sig frem og vurderer, om formodningerne bekræftes eller afkræftes. Man kan sige, at eleven afprøver hypoteser om, hvordan det franske sprog fungerer. Fx kan en elev have en formodning om, at det danske ord »som« svarer til fransk »qui«. På den-

ne baggrund producerer han følgende: *quelque chose qui on peut voir dans le film*. På et eller andet tidspunkt vil eleven sikkert få formodningen afkræftet, og sproget kan udvikle sig yderligere. Andre eksempler kunne være: »*il est trente ans*«, »*flûte*« i betydningen »*baguette*«.

På udtaleområdet er der ofte en del automatisk overførsel fra dansk, fx når eleverne ikke stemmer s'erne, fordi man ikke har stemt s på dansk. Her kan man sige, at elevernes franske intersprog endnu ikke har udviklet sig så langt, at det omfatter forskellen mellem stemt og ustemt s.

Elevsprog på alle klassetrin vrimler med sproglige blandingsformer eller fejl. Og ved at lytte opmærksomt til elevernes sprog og analysere det, får læreren et godt indblik i elevernes hypotesedannelse. Hypoteserne dannes typisk ud fra erfaringerne med dansk – eller for flersprogede elevers vedkommende, det pågældende modersmål – og fransk, men også hypoteser baseret på engelsk vil forekomme, fx »*monnaie*« i betydningen »*argent*«. I praksis kan det ofte være umuligt at sige præcist, hvor eleven har sine hypoteser fra, men det er bemærkelsesværdigt, at hypoteser sjældent er tilfældige. Elevsprog (intersproget) har sin egen systematik og dynamik.

Det er vigtigt, at der er en hensigtsmæssig feedback, så eleverne kan få be- eller afkræftet deres hypoteser.

Dette sker især i samtaler, hvor eleverne kan vænnes til at være opmærksomme på, hvad der bliver forstået og ikke forstået, og hvilken effekt bestemte ord og vendinger har på samtalepartnern. Derudover får eleverne vigtig feedback fra læreren, fra tekstlæsningen og fra deres arbejde med ord-bøgerne.

Holdningen til elevsprog og fejl

Ud fra denne tankegang er fejl helt naturlige og nødvendige, for at den enkelte elevs sprog kan udvikle sig. Og fejlene er trods alt kun en lille del af sprogproduktionen. Det er hele elevens sprog, der fortjener opmærksomhed, ikke bare fejlene.

Det hører imidlertid også med til den sproglige udvikling, at fejl bliver rettet – i sammenhænge, hvor fejlretningen ikke overskygger arbejdet med at gøre eleverne trygge ved at udfolde sig på sproget. Der er gode chancer for, at fejlretning har en positiv virkning på sprogudviklingen, hvis eleven selv har bedt om at blive rettet, hvis samme elev begår samme fejl hyppigt, eller hvis en stor gruppe elever i klassen begår samme fejl. Alligevel kan det godt ske, at fejlretningen ingen effekt har, fordi eleven endnu ikke er klar til at optage det nye i sit sproglige system.

Tilbagefald er også helt normalt, især i spontan tale, men i sådanne tilfælde vil det ofte være muligt at få eleven til selv at identificere og rette sine fejl,

hvilket vil kunne gøre eleven bevidst om, at han allerede har en viden om sproget.

I nogle tilfælde kan det være hensigtsmæssigt at lade eleverne rette hinandens fejl, hvorefter læreren så kontrollerer. Samtidig kan eleverne vænne sig til at forholde sig accepterende og konstruktivt til hinandens sprogtilegnelse.

Kommunikationsstrategier

Når eleverne arbejder med motiverende og alderssvarende temaer, vil de kommunikative krav ofte overstige deres sprogbeherskelse. Derfor er det vigtigt, at eleverne lærer nogle kommunikationsstrategier, der sætter dem i stand til at klare sig på trods af sådanne vanskeligheder.

En kommunikationsstrategi kan bestå i at bruge et engelsk eller dansk ord, når man mangler det franske. Nogle gange vil kommunikationen lykkes, andre gange kræves der yderligere forklaring. Fx: En elev vil sige, at hun godt kan lide is, og så siger hun: *J'aime ice-cream*, hvilket mange franskmænd vil forstå. Men hvis hun ønsker at sige, at hun godt kan lide smørrebrød, og siger: *J'aime smørrebrød*, så vil hun få brug for at forklare hvad hun mener, fx ved hjælp af ordet *sandwich* og vendinger som: *c'est une sorte de...* I det hele taget er det meget nyttigt for eleverne at øve sig i at forklare forskellige tings udseende og funktion, uden at de kender det præcise ord, fx en

termokande, en rosenbusk, en gravhund osv.

En anden kommunikationsstrategi kan bestå i at bruge kropssprog (mimik og gestus) til at angive, hvad man mener. Fx kan eleverne lade, som om de gaber, når de ikke kender det franske ord for at gabe osv. Ofte kan de med fordel understøtte en sproglig forklaring ved hjælp af kropssprog.

Eleverne opmuntres i det hele taget til at være bevidste om, hvornår der er noget, de ikke forstår, og at gøre opmærksom på det: bede samtalepartnern om at gentage eller forklare en bestemt passage eller et bestemt ord osv. Hvis de har at gøre med en vanskelig passage i en skreven tekst, opmuntres de til ikke at give op, men at prøve at gætte sig til meningen ved blandt andet at udnytte deres viden om andre franske ord eller om engelske og danske ord, der ligner, fx action, historique, proposer, beauté. Sådanne ordgæt må ofte suppleres med ordbogsopslag.

Læringsstrategier

I deres arbejde med sprogtilægnelsen udvikler eleverne efterhånden nogle læringsstrategier, dvs. metoder til selvstændigt at videreudvikle deres sprog. Det er godt, hvis eleverne får et bevidst forhold til læringsstrategierne, så de bliver klar over, hvad de selv kan gøre både i undervisningen og fremover. Dette gælder også brug af hjælpemidler: ordbøger, grammatiske oversigter

m.v. Undervejs i franskforløbet vil eleverne måske opdage, at nogle læringsstrategier passer dem bedre end andre.

Et eksempel kan være arbejdet med ordforrådet: Eleverne kan opmuntres til at lave personlige ordbøger og fx skrive lister over alle de ord, de møder i forbindelse med et tema. Senere skrives disse ord ind i associationsnet eller andre oversigter, indføres på tegninger o.l., sådan at de bliver sat i forbindelse med allerede kendte franske ord. Et andet eksempel kunne være, at eleverne sætter sig det mål, at hver gang de har set eller hørt et (formodet) fransk ord uden for skolen, noterer de sig det og slår det op i en ordbog.

Eleverne kan også evt. opmuntres til, når de ser et fransksproget program eller en film, at prøve at gentage ord og sætninger med den rigtige udtale og i et autentisk tempo.

Edb i franskundervisningen

Tekstbehandling

I forbindelse med det skriftlige arbejde i franskundervisningen er det oplagt at anvende tekstbehandling. Eleverne har på dette trin allerede anvendt edb i andre fag og er trygge ved denne arbejdsmulighed. Samlet omkring skærmen kan de skrive hurtigere og mere uhæmmet, de kan afprøve ideer og lave forskellige udkast, fordi de har mulighed-

der for at rette, slette eller tilføje tekst. Eleverne kan arbejde mere grundigt med deres tekster, og de får mulighed for at koncentrere sig om såvel form som indhold. Dette kan medføre en stigning i kvaliteten i tekstarbejdet, idet eleverne også får overskud til at arbejde mere bevidst med tekstens opstilling/layout. Eleverne får endvidere nemt ved at gemme et udkast, således at de kan udfærdige den endelige tekst på et andet tidspunkt. Dette har afgørende betydning for de forskellige faser i procesorienterede skriveforløb.

I den differentierede undervisningssituation kan forskellige elever beskæftige sig med forskellige skriftlige aktiviteter – enten enkeltvis eller i par/grupper.

I forbindelse med procesorienterede skriveforløb vil det ofte være en stor fordel for eleverne at arbejde parvis, samtidig med at det fælles produktansvar forhåbentlig gør den enkelte elev mere bevidst om betydningen af hans indsats i processen.

Et eksempel på procesorienteret skrivning:

- Eleverne skal skrive en krimi – »Un petit roman policier«, med titlen »le voleur«.
- Eleverne arbejder sammen to og to i edb-lokalet.
- Hjælpemidler: ordbøger da/fr, fr/da samt grammatik.
- Et raflebæger samt en terning.

■ Bindinger til sted/tid og personer er på forhånd fastlagt af læreren og findes via terningkast.

Eksempel:

L'endroit où se passe l'histoire
– når øjnene viser flg. tal:

1. dans un village
2. dans les Alpes osv.

Eleverne foretager 1. og 2. terningkast om sted og tid og er således parat til:

1. *skrivefase: Skriv løs*

Hvert par sætter sig ved computeren og snakker om/aftaler og skriver indledningen. Herefter er de klar til:

1. *responsfase*

Hvert par har fået tildelt et »responspar«, som de afleverer deres udkast til. Parrene kommenterer/retter/giver ideer til hinandens udkast. Læreren indgår i arbejdet.

2. *skrivefase: Ret og skriv om*

Parret går tilbage til computeren og retter, fjører til, sletter osv. ud fra de tilbagemeldinger, de har fået. Herefter slår parret deres 3. terningkast og finder således en af deres hovedpersoner, som indgår i

3. *skrivefase: Skriv løs*

Eleverne diskuterer handlingsforløbet og med udgangspunkt i krimigenren skriver de deres historie færdig og når frem til

2. responsfase

hvor teksterne gennemlæses og kommenteres på indholdsplanet. Herefter følger

4. skrivefase: Væg det rigtige udtryk

hvor eleverne gennemretter deres tekst på det sproglige plan (ordforråd, grammatik, stavning).

Når alle parter er tilfredse med teksterne, udprintes de. Teksterne illustreres/kopieres og uddeles – til videre arbejde i klassen.

Man kan endvidere kombinere den procesorienterede skrivning med den kreative skrivning: eleverne leger med ord, billeder eller forlæg og lader fantasien få frit løb – hermed kan teksterne blive mere frie og spændende, fx

- eleverne fantaserer ud fra et givet ord, også kaldet associationsleg
- eleverne skriver løs i fx 5 minutter og bytter herefter tekst med en anden gruppe (stafetskrivning)
- eleverne skriver videre på en given tekst, fx en indledning til en historie
- eleverne skriver korte, enkle tekster til billeder.

I stedet for at binde alle elever til krimigenren, kan man arbejde med fx et eventyr, en trivialnovelle eller en science fiction-tekst.

Det vil være naturligt at inddrage elektroniske/tekstbaserede ordbøger i forbindelse med procesorienteret skriv-

ning. Desuden kan ordbøger, som inddrager billed, lyd og tekst, anvendes på et meget tidligt tidspunkt i undervisningen.

Fagspecifikke programmer

Her er der tale om edb-programmer, som rummer et færdigt indhold af øvelser, tekster eller simulationer, som eleverne kan arbejde med.

Det er afgørende, at læreren har kriterier for, hvordan de enkelte undervisningsprogrammer målrettet kan bidrage til undervisningen i fransk. Ligeledes er det vigtigt at være opmærksom på, om programmet bygger på et forældet sprogsyn og syn på sprogtilegnelsesprocessen. Det gælder fx grammatiske udfyldningsprogrammer, der ikke indgår i nogen sproglig eller indholdsmæssig sammenhæng.

Nogle afgørende kriterier for indkøb/-anvendelse af de enkelte undervisningsprogrammer er:

- Giver programmet anledning til kommunikation eller anden funktionel inddragelse af fransk i undervisningen?
- Er programmet en hjælp ved den praktiske gennemførelse af princippet om undervisningsdifferentiering?
- Kan programmet indgå i en konkret undervisningsmæssig sammenhæng?

Telekommunikation

Elektronisk post giver adgang til en direkte og hurtig kontakt med elever

og lærere i andre lande. Inddragelse af elektronisk post i den daglige undervisning kan styrke den internationale forståelse.

Arbejdet med elektronisk post kan tilrettelægges på flere forskellige måder: som udveksling af informationer om dagsaktuelle emner eller som længere undervisningsforløb, evt. i form af telekonferencer. Telekonferencer indebærer, at deltagerne i konferencen indsender bidrag til et forud aftalt emne.

De autentiske tekster, der fremkommer under arbejdet med elektronisk post, kan gemmes og anvendes på et senere tidspunkt, i andre sammenhænge og på andre klassetrin.

Telefaxen kan supplere arbejdet med elektronisk post, idet den også kan overføre fx avisartikler, tegninger og fotos.

Med telekommunikation åbnes muligheder for at inddrage autentiske og aktuelle tekster i undervisningen inden for mange områder som fx nyheder, seværdigheder og uddannelsesinformation.

Interaktiv video og cd-rom

Inddragelse af disse medier i undervisningen giver ekstra muligheder for at udvide informationssøgning til den daglige undervisning. Kombinationen af billede, lyd og tekst åbner muligheder for undervisning med udgangspunkt i det udvidede tekstbgreb.

Arbejdet med de cd-rom baserede programmer stiller store krav til eleverne om at kunne arbejde målrettet med informationsindsamling og -bearbejdning samt med formidling af disse.

Multimedieproduktion og -præsentation

Efterhånden som der på de enkelte skoler vil være flere værktøjsprogrammer, herunder af multimedietypen og eleverne bliver fortrolige med disse, skabes der også mulighed for at inddrage disse i temaarbejde i franskundervisningen.

Med et enkelt multimedieværktøj kan en gruppe elever – med udgangspunkt i et emne eller projekt – samle og præsentere eksempler på franske tekster, sange, illustrationer og tale. Den elektroniske form giver netop mulighed for at redigere og samle de enkelte dele til en helhed.

Kultur- og samfundsforhold

Eleverne præsenteres gennem hele undervisningsforløbet for materiale, der giver dem mulighed for at danne sig en ensidig indsigt i kultur- og samfundsforhold i fransktalende lande. Undervisningen vil naturligt nok især handle om Frankrig, men der arbejdes også med andre fransktalende lande og områder, fx Belgien, Québec, Senegal, Marokko, Fransk Guyanna osv.

Det er vigtigt, at undervisningen bidrager til, at eleverne oplever mangfoldigheden i kultur- og samfundsforhold, fx ved at de jævnligt arbejder med stof, der kan give anledning til at pege på forskelle af geografisk, social eller etnisk art: familien i forskellige miljøer, mad i forskellige etniske grupper, landskabet i forskellige regioner osv. På denne måde kan eleverne blive bevidste om, at der ikke findes nogen »typisk franskmænd« eller »et typisk fransk miljø«.

Via elektronisk post, rejser m.m. vil eleverne måske få kontakt med fransktalende i helt andre lande, fx franskelever i de baltiske lande. Herved får eleverne lejlighed til at stifte bekendtskab med kulturer uden for det fransktalende område, og til at opleve fransk som et internationalt kommunikationssprog.

Undervisningen tilrettelægges således, at eleverne får øje på forskelle og modsætninger mellem deres egen kultur og andre kulturer. I en del tilfælde vil det være relevant at foretage direkte sammenligninger for at bevidstgøre om ligheder og forskelle mellem kulturer. Derigennem får eleverne sat deres egne holdninger og vurderinger til diskussion, og de får mulighed for at udvikle deres forståelse af egen kultur: Hvem er jeg? Hvad betyder det at leve i Danmark? Hvad betyder det at leve i Frankrig?

Temaer

Det er vigtigt, at undervisningstemaerne sammensættes, så de giver et rum-

meligt indtryk af, hvad kultur- og samfundsforhold kan være. Derfor er det en god ide, hvis eleverne arbejder med temaer, der viser noget om dagligliv, om samfundsforhold, om normer og værdier, og om litteratur og kunst:

■ **Dagligliv:** Hvordan former livet sig i forskellige miljøer i by og land? fx hvordan er døgnrytmen, hvad arbejder folk med, hvordan ser deres fritid ud? hvordan klæder de sig?

■ **Samfundsforhold:** Hvordan fungerer samfundet? fx det politiske system og uddannelsessystemet; hvordan er befolkningens etniske og sociale sammensætning? hvilke aktuelle samfundsmæssige problemer er der – såsom racisme og miljø-ødelæggelse m.v.?

■ **Normer og værdier:** Fx hvilke problemer oplever folk? hvad mener de er vigtigt i deres liv? hvilke opdragelsesprincipper har de? hvordan ser de på forholdet mellem kønnene? hvordan er synet på menneskerettighederne?

■ **Litteratur og kunst:** Fx hvad beskæftiger moderne fransk børne- og ungdomslitteratur sig med? afrikanske inspirationer i ny fransk musik? den moderne arkitekturs betydning? den franske sangtraditions betydning?

Temaer vil ofte gå på tværs af de fire ovennævnte områder. Fx temaet »skole«: Dagliglivet i skolen kunne dreje

sig om kammerater, lærere, livet i klassen og i frikvarteret, skoleskemaet m.m. Samfundsforholdene kunne være uddannelsessystemets opbygning, skolen og lokalsamfundet, skole og fritidsinstitutioner. Normer og værdier kunne være: synet på dygtighed og flid, disciplin, selvstændighed, lighed osv. Litteratur og kunst kunne handle om: den store betydning som den nationale litteratur og kunst har i fransk uddannelse.

I forhold til mange temaer vil det være relevant at gøre opmærksom på geografiske forskelle, således at eleverne bliver bekendt med Frankrigs elementære geografi: by og land, landskabsformer og klima. Eleverne kan arbejde med en bestemt region, fx Korsika, Bretagne, Alsace, så de får et indtryk af variationsbredden i kultur- og naturforhold.

Det vil undertiden være hensigtsmæssigt at introducere nogle vigtige historiske forhold, som uddyber forståelsen af de nutidige forhold. Eksempler kunne være oplysninger om Algeriekrigen og om Den Franske Revolution.

Frankrig har på grund af sin historie vidt forgrenede forbindelser over hele verden. Det kan derfor også være relevant at beskæftige sig med Frankrigs forhold til andre lande end Danmark, fx kunne eleverne arbejde med det engelske sprogs indflydelse i fransk (ord som football, marketing osv.) eller med Frankrigs rolle i EU (hvor land-

bruget er vigtigt, ligesom det er i Danmark), eller med Paris' internationale betydning i kunst og arkitektur (fx det nye store Louvre-museum). Dertil kommer naturligvis relationerne til det tidligere franske (og belgiske) kolonirige.

Kultur- og samfundsforhold har klare berøringspunkter med de fleste andre skolefag, så mange temaer vil være velegnede til tværfagligt samarbejde.

Tekster og aktiviteter

Der arbejdes med et bredt udvalg af teksttyper, både skønlitteratur og sagprosa, samt visuelt og auditivt materiale. Mange kultur- og samfundsforhold lader sig bedst formidle ad visuel vej, det gælder fx gadernes indretning, boliginteriører, landskabsformer, klæde- dragt osv. Litterære tekster/film kan være meget velegnede til at belyse et kulturelt emne, fx fransk dagligliv eller mentalitet. Samtidig opmuntres eleverne også til at læse teksterne/se filmene for deres æstetiske og oplevelsesmæssige værdi skyld.

Tilegnelse af indsigt i kultur- og samfundsforhold kan ske i forbindelse med alle former for aktiviteter, og både i klassen, i grupper/par og individuelt. Der kan være tale om kortere forløb, måske blot læsning af en bestemt tekst i klassen, eller længere forløb omkring et tema, måske i projektarbejdsform, hvor grupper af elever med læreren som vejleder, opsøger, samler og formidler viden til andre i

klassen og evt. udenfor. Det anbefales, at eleverne bruger varierede arbejdsformer, udtrykker sig både mundtligt og skriftligt, og vænnes til at udnytte eksisterende ressourcer, fx egen viden, skolebiblioteket og andre biblioteker.

Eleverne opmuntres i øvrigt til på egen hånd at samle aktuelle udklip fra aviser m.m. og sætte dem på en opslags-tavle i klassen, indsamle oplysninger fra tv o.l., og udnytte de muligheder, de har for at få kontakt med franskmænd, der er på besøg eller bor i Danmark.

Progression inden for kultur- og samfundsforhold

Indholdet afpasses fra starten og igennem hele forløbet efter elevernes forudsætninger. Alle har i begyndelsen, om ikke altid viden, så dog nogle forventninger og forhåndsindstillinger til, hvad fx Frankrig er for et land. Disse kan ofte med fordel være udgangspunkt for arbejde med et bestemt tema, fx franske produkter, der bruges i Danmark (ost, vin, biler m.v.), Paris som turistby, det franske landskab (de franske alper m.v.), cykelsport, franske låneord i dansk osv.

Generelt må det siges, at et tema kan lægges flere forskellige steder i forløbet, da det ikke så meget er temaets karakter, der er afgørende, men hensynet til elevernes alder, interesser, viden og kunnen. Fx kan et tema som familieliv ligge tidligt, og bl.a. dreje sig om beskrivelse af dagligliv i hjemmet og

ordforråd i forbindelse med slægt-skabstermer, aktiviteter og interiører – evt. delvist på dansk – eller det kan ligge senere, og fokusere på forskellige familieformer og opdragelsesværdier, fx i samarbejde med samfundsfag.

Sammenligning af kulturer

Eleverne vil undertiden – i forbindelse med skolerejser og andre kontakter – have brug for at fortælle andre om Danmark, og her har læreren en vigtig opgave som formidler mellem forskellige kulturer: Hvad kan man forestille sig, at franskmænd (eller franskelever i andre lande, fx Italien) ved om Danmark i forvejen? Hvad kan de tænkes at være interesserede i? Hvordan tror udlændingene, at danskere tænker om dem? Hvordan tænker de om danskere? Her kan man fx bruge materiale fra fransksprogede tekster om Danmark, turistbrochurer o.l.

Hvis der er flersprogede elever i klassen, vil det være relevant at sammenholde fransk og dansk kultur med de flersprogede elevers oprindelseskultur. Undertiden kan man desuden udnytte det faktum, at deres oprindelseskultur er repræsenteret i det fransktalende land, man arbejder med, fx islam i Frankrig eller Algeriet.

Internationaliseringen betyder på nogle områder en uddybning af kulturelle forskelle, på andre en udjævning. Selv om forskellene er væsentlige, er det nok så meget bevidstheden om lighederne, der letter den menneskelige

kontakt. Ofte vil fx unges situation være forholdsvis ens fra land til land, mens forholdene for unge og gamle inden for det samme land kan være meget forskellige. Når man fremhæver forskelle, vil det ofte være relevant at overveje, hvorfor disse forskelle består, og om de er ved at forandre sig.

Egnede temaer til sammenligning kunne fx være: Danmark som kongedømme – Frankrig som republik. At gå i skole i Frankrig og i Danmark. Mode og livsstil. Minoriteter i de forskellige lande. Musikkulturen. Kønsroller.

Oplæg til undervisningsforløb

Et muligt tema til et korterevarende undervisningsforløb kunne være Paris: hovedstad, turistby og »smeltedigel«.

Læreren forbereder en samling af tekster om Paris: et avisudklip om indvandrere i Paris, en novelle om livet i en storby som Paris, nogle postkort fra Paris, et udsnit af en turistbrochure, et kort over byen, evt. en videofilm fra Paris. Eleverne arbejder i grupper med hver sin del af materialet, og skriver små referater på fransk, som læreren retter igennem og kopierer til alle. Referaterne illustreres med tegninger o.l. Eleverne og læreren gennemfører en samtale i klassen – evt. delvist på dansk – på basis af referaterne. De sammenligner måske med København.

Et muligt tema til et længere undervisningsforløb kunne være: Etniske minoriteter i Frankrig. Temaet kan evt.

afgrænses til nordafrikanske indvandrere i Sydfrankrig.

Eleverne laver brainstorm – på fransk og dansk – om, hvad de forbinder med etniske minoriteter. De arbejder selvstændigt, individuelt eller i par, med opbygning af et relevant ordforråd. Nogle af eleverne undersøger, om der er oplysninger om temaet i de tilgængelige lærebøger. Nogle læser en novelle, andre et digt, der handler om livet som indvandrer. Nogle elever indsamler oplysninger om temaet fra skolebiblioteket: aviser og magasiner, leksika, skønlitteratur og databaser. Klassen beslutter sig evt. til, at det ville være relevant at lave en lille sammenlignende oversigt, fx antal indvandrere i Danmark, indvandrergrupper osv., så nogle elever undersøger dette spørgsmål.

Eleverne udarbejder enkeltvis eller i grupper mundtlige oplæg med brug af tavle og transparenter. De udarbejder korte tekster om temaet på dansk og/eller fransk. Teksterne grupperes om muligt i følgende fire områder:

- Dagligliv, fx livet som 2. generationsindvandrer, hvordan bor de, hvordan klæder de sig, hvad spiser de? hvilke grupperinger er der?
- Samfundsforhold – fx Frankrigs forhold til Nordafrika, bl.a følgerne af Algerkrigen.
- Normer og værdier, fx racisme og antiracisme, le Front National.
- Litteratur og kunst, fx indvandrerens musik og digtning.

Nogle af eleverne gennemfører et lille teaterstykke om en etnisk konflikt.

Andre laver plakater, tegninger, graffiti m.v., og en gruppe laver nordafrikansk mad. Nogle elever finder relevant musik frem, måske musikvideoer.

Andre har en dansk eller fransk tegneserie med, der behandler temaet. Evt. flerkulturelle elever i klassen bidrager med, hvordan det opleves at have indvandrerbaggrund.

Temaet kan evt. indgå i tværfagligt samarbejde med fx dansk, samfundsfag, geografi, engelsk, tysk eller kristendomskundskab.

Praktisk-musiske aktiviteter

Det er vigtigt for sprogtilgængelsen i undervisningen, at eleverne får mulighed for

- at opleve med alle sanser
- at udvikle nysgerrighed og fantasi
- at lege/dramatisere, synge, fortælle, tegne, danse, arbejde med/fremstille materialer osv.
- at opleve selvværd og glæden ved samarbejde.

Billedet

Eksempelvis ligger der mange muligheder i at bruge et billede som udgangspunkt. Alle eleverne kan forholde sig til billedet og dets opbygning, uanset deres sproglige færdigheder. De kan gå på opdagelse i billedet, søge

efter betydninger, og arbejde med spørgsmål som:

- hvad forestiller billedet?
- hvordan er billedet bygget op?
- perspektiv (forgrund/baggrund)
- bevægelse (statistisk/dynamisk)
- lys- og farvevalg
- hvordan påvirker billedet os?
- lærer billedet os noget om fransk kultur?

Derefter kan eleverne, individuelt og i grupper, skrive små fortællinger om billedet, skrive digte, tegne eller male. De kan evt. dramatisere billedets indhold, og ledsage spillet med musik, ligesom de kan skrive små anmeldelser af billedet. Derudover kan de arbejde videre med emnet ved hjælp af computergrafik kombineret med franske ord og sætninger.

Sproglege

Eleverne kan aktiveres med mange forskellige former for sproglege, hvor de arbejder kreativt med sproget, i form af bl.a. kryds og tværs eller acrostiches: digt, hvis linjers begyndelsesbogstav danner et ord, fx

V itesse

E légance

L uxe

O riginalité

Egnede materialetyper er endvidere talbingo, billedlotteri (fx jeu de mémoire – hvor man skal parre kort), eller andre kortspil (fx jeu de sept familles) – hvor man skal samle kort fra

samme gruppe, fx dyr eller frugter. Hertil kommer bevægelseslege som Simon siger (Jacques a dit), gættelege som fx galgen (le pendu), eller gådeløsningslege, hvor hver elev har sin del af informationen, og hvor gåden først kan løses, når hele klassen er i besiddelse af alle informationerne.

Mange af disse sproglege omfatter ting, som eleverne selv kan fremstille, fx kortspillet jeu de sept familles. Eleverne kan endvidere udarbejde tælleremser som fx:

Un, deux, trois, nous irons au bois,
quatre, cinq, six, cueillir des cerises,
sept, huit, neuf, dans mon panier neuf,
dix, onze, douze, elles seront toutes
rouges.

At skrive digte ud fra forskellige temaer, fx årstider, lande, kærlighed og informationsteknologi er en form for kreativ sprogbrug. Digtene kan evt. omsættes til billeddigte, eller eleverne kan illustrere deres digte ved hjælp af tegninger eller tegneserier, collager, fotos. Man kan stille særlige betingelser for digtet: det må fx kun bestå af fire verslinjer med seks stavelser i hver.

At synge er også en slags sproglege, hvor man reproducerer en tekst i alle dens detaljer. Det at synge franske sange (eller folkeviser, slagere osv.) kan have en værdi i sig selv, og sangene giver indblik i en del af den franske kultur. Men der er også den fordel ved at synge, at eleverne siger (synger) meget sammenhængende tekst på

fransk uden tøven. Lyttefærdigheden øves, eleverne lærer nye ord, og de arbejder med rytme og intonation. Nyere franske sange kan også være nyttige, fordi de nærmer sig talesproget.

Kommunikationsspil

I kommunikationsspil spiller eleverne forskellige roller og bruger fransk til at kommunikere i par, større grupper eller klassen. Der kan være tale om mere bundne rollespil med præcist beskrevne opgaver, eller friere rollespil, simulationer og dramatiseringer. Spillene kan dreje sig om at gennemprøve dagligdags situationer såsom at købe ind, eller de kan være mere fantasifulde såsom sketches e.l. Der kan være tale om at gætte nogle ord eller vendinger ud fra mime, eller om »tyve spørgsmål til professoren«.

Spillene kan optages på video, så man fx også kan arbejde med mimik og gestik, eller der laves hørespil på kassettebånd. Eleverne kan evt. i samarbejde med fagene billedkunst og håndarbejde producere kulisser, rekvisitter og kostumer.

Scenarier

En mere omfattende form for praktisk-musisk aktivitet er at opbygge et scenario omkring et tema, fx »Gaden«:

- Gaden – en tænkt gade i en by/landsby i et fransktalende land – planlægges sammen med eleverne. De aftaler, hvad der findes i

gaden: tøjbutik, posthus, supermarked, bank, café, tankstation, legeplads, rådhus, m.m.

■ Eleverne vælger, hvilken aktivitet de vil arbejde med, i par og større grupper. Nogle spiller franske børn, unge eller voksne, andre spiller måske mennesker, der tilhører en bestemt etnisk gruppe. Nogle spiller måske danske turister, eller turister fra andre lande.

■ Gaden fremstilles ved hjælp af arrangement af bord og stole, plancher, bølgepap, tæpper, småting (lommeregner, varer, redskaber m.m.), evt. optagelser af gadestøj, evt. gadefotos.

■ Eleverne forbereder forskellige aktiviteter og indøver samtidig et relevant ordforråd, relevante talehandlinger (købe/sælge osv.), mimik og gestik m.v.

■ Eleverne gennemfører rollespil og frie spontane forløb i forskellige situationer i gaden. Spillene kan både være realistiske og mere humoristiske eller overdrevne. Eleverne planlægger måske overraskelser til hinanden.

Forløbet kan evt. optages på video, der kan fungere som feedback til eleverne selv og til forældrene.

Et andet eksempel kan være, at eleverne forestiller sig, at de skal rejse til et

fransktalende land, og at de i fantasien forbereder og gennemfører rejsen med alle de praktiske problemer, der ligger heri: indhente informationer om områdets geografi og historie, søge information om transportmuligheder, lave pas og billetter, skrive rejsedagbog og postkort, lave tegninger af morsomme oplevelser, osv.

Hvem-ved-hvad lege

Eleverne kan også fremstille lege og spil, hvor de afprøver hinandens viden på forskellige områder, fx inden for franske kultur- og samfundsforhold bredt, eller inde for et tema, der allerede er gennemgået. De kan fx lave et trivial pursuit-spil, eller en skattejagt rundt i klassen.

I øvrigt henvises til beskrivelsen af franskværksted i afsnittet »Undervisningsdifferentiering«.

Undervisningsdifferentiering

Undervisningsdifferentiering bygger på både forskellighed og fællesskab. Der tages udgangspunkt i den enkelte elevs behov, forudsætninger og interesser. Samtidig er det vigtigt at fastholde klassens fællesskab.

Ved undervisningsdifferentiering er der tale om en elevrolle, hvor eleverne indrages i planlægning og fordeling af opgaver, og dermed gradvist udvikler en bevidsthed om og et ansvar for deres egen læring. Eleverne får lejlig-

hed til at opleve, at de udvikler sig, samtidig med at de er del af et fællesskab. Målet er, at de bliver bevidste om, hvornår de lærer, og hvornår de blot er til stede.

Læreren optræder som en vejleder, der på det rette tidspunkt hjælper eleverne til at sætte sig realistiske mål, og til at gennemføre dem. Han skal have overblik over undervisningsforløbet og sætte rammerne for elevernes medbestemmelse. Dette er vigtigt for tillidsforholdet mellem lærer og elever.

Mange af aktiviteterne i den daglige undervisning kan bygge på undervisningsdifferentiering, hvor der tages hensyn til individuelle behov, forudsætninger og interesser i fordeling af opgaver. I par- og gruppearbejde kan eleverne lære af hinanden og få øvelse i at forholde sig aktivt til hinandens læringsproces.

Det er imidlertid vigtigt at gennemføre længerevarende tematiske/projektorienterede forløb, hvor eleverne virkelig oplever, at de har indflydelse på aktiviteterernes tilrettelæggelse.

Generelt kan man sige, at jo mere tematisk sammenhængende og jo mere varieret et undervisningsforløb er, jo bedre muligheder er der for både fællesskab og differentiering.

Eksempel på undervisningsforløb

Et eksempel på et sådant forløb kunne være: Tour de France.

Det fælles for klassen er fremstilling af et forløb, der simulerer en tænkt Tour de France, dvs. eleverne forestiller sig, hvordan en Tour de France realistisk kan forløbe, med hvad dette indebærer af rutetilrettelæggelse, deltagere, gennemførte etaper, reportager, underholdning osv. Ruten kan evt. udover Frankrig lægges igennem Belgien og Schweiz.

Sammen definerer klassen de forskellige mulige opgaver og fordeler dem med vejledning fra læreren. Eleverne fordeler sig i mindre eller større grupper, og nogle arbejder måske alene. Alle opgaver rummer krav om sproglig produktion på fransk, mundtlig og/eller skriftlig og gerne som led i en større sammenhæng. Der kan være tale om at udarbejde en dialog, et kort over Frankrig, en kort radioreportage eller en montage om et bestemt punkt på ruten.

Opgaverne kan rumme større og mindre udfordringer alt efter elevernes forudsætninger, men er hver for sig nødvendige for gennemførelse af hele forløbet. Eleverne opmuntres til hele tiden at være opmærksomme på, hvilke problemer de selv kan løse, og hvornår de har brug for hjælp fra læreren.

Fremlæggelsen består i en række små dramatiseringer fra udvalgte punkter i Touren, samt forskellige ting hængt op på væggene: præsentation af deltagere, landkort, skriftlige beretninger

og tegninger vedr. uheld og andre til-
dragelser, små tegneserier, fotos fra
turistbrochurer, m.v.

Til slut er der fælles evaluering af for-
løbet, herunder om alle har fået noget
ud af det, både sprogligt/indholds-
mæssigt og personligt/socialt.

Franskværksted

I et værksted gennemfører eleverne ud
fra korte instruktioner og arbejdsark
nogle opgaver, der typisk kræver
udstyr, fx computer, video, land- og
bykort osv. Der kan også være eksem-
pler på, hvordan ting gøres, fx eksem-
pler på franske breve, eller eksempler
på samtalebidder såsom forslag/accept
og andre sammenhængende par (se
afsnittet om »Kommunikative færdig-
heder«). Det er en stor fordel, hvis
man har franskværkstedet indrettet i et
bestemt lokale, og hvert nyt undervis-
ningsforløb kan bidrage med nye ma-
terialer til værkstedet.

Franskværkstedet kan benyttes efter ca.
et års undervisning, da det kræver en
vis sproglig kunnen. Der kan fx være
følgende værksteder/opgavetyper:

- læse/lytteværksted, hvor man fx
kan lytte til sange
- skriveværksted (etb), hvor man fx
kan skrive gode råd til turister,
eller korrespondere ved elektronisk
post
- dukketeaterværksted, hvor man
kan fremstille dukker og eksperimen-
tere med små teateropførelser

- billedværksted, hvor man kan
fotografere, tegne og male
- poesiværksted, hvor man kan
arbejde med digtning, bl.a. ud fra
eksempler, eller gennemføre andre
sproglege
- spilleværksted, hvor man fx kan
arbejde med at lave musikledsagel-
se, eller lave eksempler på tele-
fonsamtaler.

Franskværkstedet giver rig mulighed
for praktisk-musiske aktiviteter. Det er
også her vigtigt, at hele klassen enga-
geres i fordelingen af opgaverne og
kan inddrage læreren, når det er nød-
vendigt. Klassen bestemmer også,
hvorvidt der skal stiles mod et fælles
produkt eller en serie mindre produk-
ter.

Efter arbejdet i værkstedet udfylder
hver enkelt elev og læreren et evalu-
eringsark, om bl.a. arbejdsindsatsen i
værkstedsundervisningen og udbyttet
heraf, og der gennemføres en fælles
evaluering.

Intern evaluering

Den interne evaluering støtter lærer og
elever i deres arbejde med lærings- og
udviklingsprocessen (se afsnittet
»Sprogtilegnelse«). Evaluering er ikke
en kontrol, men et udviklingsredskab.

Evaluering bør bruges med måde, takt
og varsomhed. Eleverne skal ikke eva-
lueres eller evaluere sig selv og hinan-
den i hver time. Der skal ikke være for

mange evalueringsskemaer. Der må hellere være en god lærer/elevsamtale, når det falder naturligt i undervisningsforløbet. At kunne kritisere og tåle kritik er noget både lærer og elever skal lære!

Man kan opnå et godt udbytte af evalueringen, hvis såvel lærer som elever fører dagbog med jævne mellemrum. En elevs dagbog kan fx indeholde følgende elementer:

1. Dag og dato.
2. Hvad har du lavet i dag (eller i den forløbne periode, siden du sidst skrev i dagbogen)?
3. Har du lært nogle nye udtryk gennem de aktiviteter, du har deltaget i?
4. Hvad har været svært, let, kedeligt, sjovt?
5. Hvordan synes du, at du har arbejdet?
6. Hvem har du arbejdet sammen med, og hvordan gik det?
7. (inden timens afslutning:) Hvad skal du lave til næste gang/i den kommende periode?
8. Hvilke aftaler skal du huske?

Dette dagbogsarbejde kan gøres på fransk allerede fra et tidligt tidspunkt, hvis relevante ord og udtryk findes på plancher i klasselokalet. En gang imellem kan dagbogens indhold være udgangspunkt for en lærer-elevsamtale, hvor eleven får respons på sit arbejde, både på det sproglige/indholdsmæssige og på det personlige/socialt

plan. Der er også den fordel ved dagbøgerne, at de kan højne kvaliteten af skole-hjem samtalerne.

Hvis eleverne er blevet optaget på bånd eller video, kan disse optagelser være et nyttigt grundlag for at evaluere deres kommunikative færdigheder, herunder samtalefærdighed, udtale samt mimik og gestik. Hvis optagelserne sker over et længere forløb, fx i starten og i slutningen af skoleåret, har man et udmærket materiale til at vurdere udviklingsprocessen.

Evalueringen er ikke bare personlig, i forhold til den enkelte elev, men også noget, der vedrører klassen som helhed. Dette gælder fx også, hvis eleverne har gennemført aktiviteter uden for klasselokalet. Og i forbindelse med evt. skolerejser o.l. er det vigtigt, at der foretages en fælles efterbearbejdning og evaluering af processen.

Tværfaglighed og projektorienteret undervisning

Tværfaglighed kan betragtes på to måder. Enten som »det faglige i det tværfaglige«, hvor faget fransk indgår i et funktionelt samarbejde med et eller flere fag. Eller som »det tværfaglige i det faglige«, hvor franskfagets egen interne tværfaglighed udnyttes.

Udgangspunktet for et samarbejde om »det faglige i det tværfaglige« kan være

et tværgående emne eller problem, som tillægges selvstændig værdi i kraft af almene overvejelser og begrundelser af eksistentiel eller politisk art, uanset fag. Eksempler på emner og problemstillinger er: international ungdomskultur, miljøproblemer, menneskeretigheder, folkeeventyr og internationalt tv. Under arbejdet bruges begreber, metoder og viden fra udvalgte fag, når det findes velbegrundet for at få emnet eller problemet belyst. I en sådan sammenhæng får fransk en meningsfuld funktion i helheden.

Dette giver samtidig eleverne mulighed for at udvikle deres forståelse af fransksprogede tekster/kilder, og for at formidle deres forståelse til andre elever, der måske ikke forstår fransk. Fransksprogede ungdomsmagasiner kan være særdeles nyttige kilder i sådanne samarbejder, og de bør forefindes på skolebiblioteket.

Med hensyn til »det tværfaglige i det faglige«, så er fransk i sig selv tværfagligt: Det fokuserer på sprog og tekster, og samtidig har det et meget bredt sigte, fordi kultur- og samfundssiden lægger op til mange forskellige synsvinkler: sociale, politiske, geografiske, historiske m.v. Derfor vil også projekter og andre temaforløb inden for fagets egne rammer kunne betegnes som tværfagligt arbejde. Eksempler kunne være: Temaer i forbindelse med uddannelse i Frankrig, religion og politik i Algeriet, sprogpolitik i Belgien, land og by i Senegal, samt de fleste

af de temaer, der er nævnt i afsnittet »Kultur- og samfundsforhold«.

Hvis man vælger projektarbejdsformen, vil denne typisk omfatte fem faser:

1. Fælles indkredsning og valg af indhold.
 2. Fælles formulering af enkle problemstillinger.
 3. Arbejde i grupper med forskellige problemstillinger og udarbejdelse af et produkt.
 4. Valg af fremlæggelsesform og fremlæggelse.
 5. Fælles sammenfatning og evaluering.
- Gennem hele forløbet giver læreren/-lærerne vejledning og støtte.

Med projektarbejdsformen arbejder eleverne problemorienteret, dvs. de formulerer temaet sådan, at det er klart, at der er et samfundsmæssigt eller praktisk problem, der kræver en form for svar eller løsning, fx: Hvad kan det skyldes, at ungdomskulturen er så relativt ens over hele verden? Eller: Hvordan kan man hindre fremmedhad i at udvikle sig?

I projektarbejdsformen er der kun i begrænset grad tale om vidensformidling fra lærer til elever. Eleverne indsamler selv mange af oplysningerne og bearbejder og formidler dem selvstændigt. Og de arbejder med forskellige materialer, der ikke er tænkt som undervisningsmaterialer.

Projektorienteret arbejde munder ud i et produkt i en eller anden form –

skriftligt eller audiovisuelt. Hvis produktet skal udformes skriftligt helt eller delvist på fransk, får eleverne mulighed for at bruge deres erfaringer fra procesorienteret skrivning. Ved mundtlig fremlæggelse giver arbejdsformen bl.a. god anledning til at træne eleverne i at overskue og fremstille et større materiale samt til at overveje, hvem der er målgruppen, og hvilke forventninger og forhåndsviden, målgruppen har.

Eleverne kan bruge mange forskellige fremlæggelses- og udtryksformer, evt. i kombination: mundtlige oplæg, dramatiseringer, tegninger, musik osv. De kan i slutfasen arbejde mere målrettet

med den sproglige præcision, herunder udtalen og sammenhængen i de mundtlige fremstillinger, dialoger m.v.

Kravet om tværfaglighed giver fransk-lærerne delvist nye roller og opgaver: De kommer til at indgå i et tættere samarbejde med andre faglærere og skal kunne formidle et kendskab til fransk som et sprog- og kulturfag med grænseflader til alle andre fag. De får behov for at tilegne sig yderligere viden om Frankrig og andre fransktalende lande i det omfang, det er nødvendigt. De vil derfor også skulle videreudvikle deres kendskab til kildesøgning, både på fransk og dansk.

Bilag

Undervisningsministeriets bekendtgørelse nr. 639 af 21. juli 1995

Bekendtgørelse om folkeskolens afsluttende prøver m.v. og om karaktergivning i folkeskolen

Folkeskolens afgangsprøve Fransk

§ 32. Prøven er mundtlig.

Stk. 2. Der opgives et alsidigt sammensat tekstudvalg på 30-40 normalsider af passende sværhedsgrad, omfattende skønlitteratur og sagprosa. Herudover opgives ikke-skrevet materiale, for eksempel billeder, lyd og video.

Stk. 3. Prøveoplægget består af skrevet og talt fransk, eventuelt kombineret med billedmateriale. Det skrevne oplæg skal have en længde af ca. 1 normalside og det talte oplæg en varighed af 2½-4 minutter. Oplægget skal have indholdsmæssig sammenhæng med det opgivne stof og være ukendt for eleven.

Stk. 4. Eleven får 20 minutters forberedelsestid og må anvende ordbøger og tage noter.

Stk. 5. Prøven foregår på fransk. Den består i elevens redegørelse for det ukendte oplæg samt en samtale om indholdet, hvori også relevante

dele af det opgivne stof inddrages. Der prøves i kommunikative færdigheder, herunder lytte- og læseforståelse samt mundtlig sprogfærdighed. Der lægges vægt på, at eleven kan udtrykke sig forholdsvis klart i et enkelt sprog. Der gives én karakter.

Folkeskolens udvidede afgangsprøve Fransk

§ 42. Prøven er skriftlig og mundtlig.

Stk. 2. Den skriftlige del af prøven omfatter en opgave i skriftlig fremstilling. Til besvarelsen gives der 3 timer. Eleven skal i overensstemmelse med opgaven kunne udtrykke sig forståeligt og hensigtsmæssigt i en sammenhængende skriftlig fremstilling, der i det væsentlige er sprogligt korrekt. Der gives én karakter.

Stk. 3. Ved den skriftlige del af prøven må der anvendes ordbøger og grammatiske oversigter.

Stk. 4. Til den munddige del af prøven opgives der et alsidigt sammensat tekstudvalg på 50-60 normalsider af passende sværhedsgrad, omfattende skønlitteratur og sagprosa. Herudover opgives ikke-skrevet materiale, for eksempel billeder, lyd og video.

Stk. 5. Prøveoplægget består af skrevet og talt fransk, eventuelt kombineret med billedmateriale. Det skrevne oplæg skal have en længde af ca. 1 normalside og det talte oplæg en varighed af 2½-4 minutter. Oplægget skal have indholdsmæssig sammenhæng med det opgivne stof og være ukendt for eleven.

Stk. 6. Eleven får 20 minutters forberedelsestid og må anvende ordbøger og tage notater.

Stk. 7. Prøven foregår på fransk. Den består i elevens redegørelse for det ukendte oplæg samt en samtale om indholdet, hvori også relevante dele af det opgivne stof inddrages. Der prøves i kommunikative færdigheder, herunder lytte- og læseforståelse samt mundtlig sprogfærdighed. Der lægges vægt på, at eleven kan udtrykke sig klart, herunder i det væsentlige sprogligt korrekt. I vurderingen indgår elevens kendskab til kultur- og samfundsf forhold i fransktalende lande. Der gives én karakter.

Medlemmer af læseplansudvalget for fremmedsprog (II):

Formand:

Professor Kirsten Haastrup.

Seminarielektor Inge Dahlgaard.

Lektor Christiane Hach.

Lektor Solveig Gaarsmand, Skole og Samfund.

Overlærer Kai Frederiksen, Danmarks Lærerforening.

Sekretær:

Pædagogisk konsulent Steen Harbild.

Faghæfter

- 1 Dansk
- 2 Engelsk
- 3 Kristendomskundskab
- 4 Historie
- 5 Samfundsfag
- 6 Idræt
- 7 Musik
- 8 Billedkunst
- 9 Håndarbejde
- 10 Sløjd
- 11 Hjemkundskab
- 12 Matematik
- 13 Natur/teknik
- 14 Geografi
- 15 Biologi
- 16 Fysik/kemi
- 17 Tysk
- 18 Fransk**
- 19 Dansk som andetsprog
- 20 Færdselslære
- 21 Sundheds- og seksualundervisning og familiekundskab
- 22 Uddannelses-, erhvervs- og arbejdsmarkedsorientering
- 23 Tekstbehandling
- 24 Teknologi
- 25 Medier
- 26 Fotolære
- 27 Filmkundskab
- 28 Drama
- 29 Arbejdskendskab
- 30 Latin